

Årsrapport 2017

Klæbu Sparebank

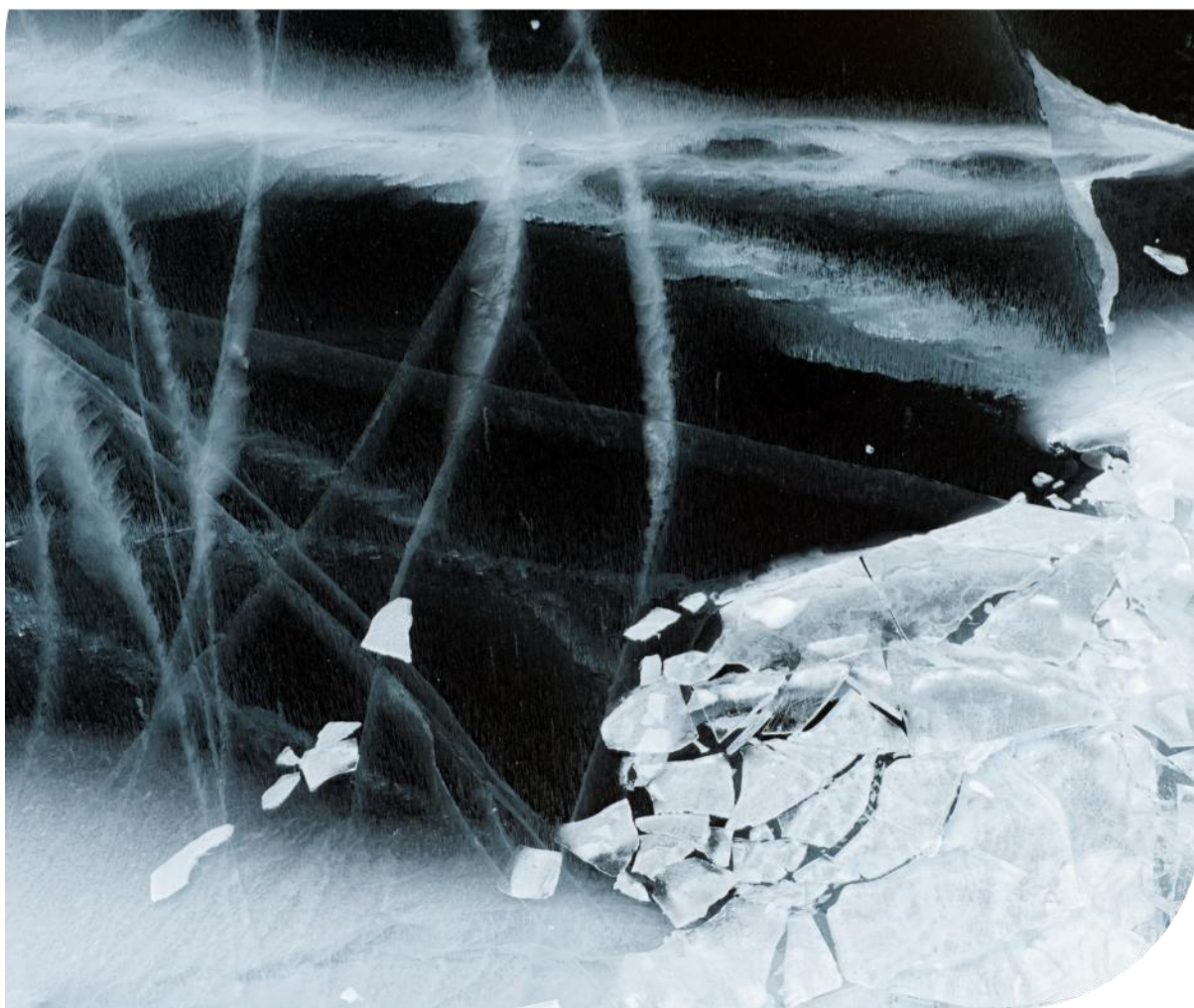

Foto: Haarberg Photo

Innhold

STYRETS BERETNING FOR 2017.....	3
OM VIRKSOMHETEN.....	3
OM KLÆBU KOMMUNE OG KOMMUNESAMMENSLÅING.....	4
STRATEGI, FORRETNINGSIDE, VERDIER MV.....	4
RAMMEVILKÅR.....	5
ØKONOMISKE FORHOLD FOR 2017.....	6
STRATEGISK SAMARBEID OG LEVERANDØRSTRATEGI.....	8
RESULTAT OG DISPONERING AV OVERSKUDD.....	11
UTDYPENDE OM «PROVISJONSINNETEKTER OG INNETEKTER FRA BANKTJENESTER».....	13
SOLIDITET.....	15
MISLIGHOLD, TAP, TAPSAVSETNINGER OG TAPSVURDERINGER.....	15
BALANSE.....	16
VIRKSOMHETSSTYRING, INTERN KONTROLL OG RISIKOSTYRING.....	19
ORGANISASJON, ARBEIDSMILJØ OG LIKESTILLING.....	23
KLIMA OG MILJØ.....	24
UTSIKTER FREMOVER.....	24
ÅRSREGNSKAP FOR 2017.....	26
NOTER	31
REVISJONSBERETNING	57

STYRETS BERETNING FOR 2017

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift og denne forutsetningen bekreftes å være tilstede. I årsberetningen er tall for 2016 angitt i parentes.

Om virksomheten

Klæbu Sparebank er en selvstendig sparebank stiftet i 1858, med hovedkontor i Klæbu kommune og et avdelingskontor på Heimdal i Trondheim kommune (et kvarters kjøretur fra bankens hovedkontor).

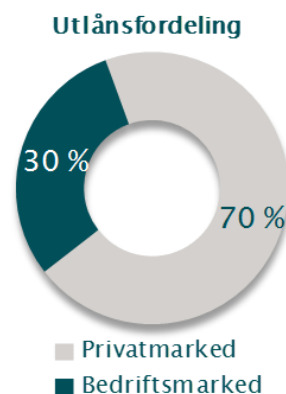
Klæbu kommune er for alle praktiske formål å betrakte som en forstad til Trondheim, sør og øst for byen, hvor ca. 70 prosent av innbyggerne har arbeidsplass innenfor dagens Trondheim kommunes grenser. Av historiske årsaker er også kommunen svært næringsfattig, slik at bankens næringslivskunder i all hovedsak er etablert i Trondheim kommune og betjenes fra avdelingen på Heimdal. Følgelig anser vi det også slik at banken i hovedsak er eksponert for og i arbeids-, bolig- og bedriftsmarkedet i Trondheim.

Som en følge av dette, har vi en god del år hatt flere kunder og større volum i Trondheim kommune enn i Klæbu kommune, en situasjon som forventes å forsterke seg ytterligere i de kommende år. I 2017 var 58 prosent (56 prosent) av bankens utlån til kunder i Trondheim, mens 27 prosent (32 prosent) var til kunder i Klæbu. Basert på en undersøkelse i 2014, har vi et kundeforhold til drøyt 60 prosent av husholdningene i Klæbu. Det er vedtatt sammenslåing av Klæbu kommune og Trondheim kommune, slik at dagens kundemasse i all hovedsak vil være innenfor Trondheim kommune om få år (se eget kapittel om dette senere).

Bankens forvaltningskapital var per 31.12.2017 på 3.270 millioner kroner (2.930 millioner kroner) en økning på 340 millioner kroner/ 12 prosent. (426 millioner kroner/ 17 prosent.) Det ble utført 23,3 (24,3) årsverk gjennom året.

Fordelingen mellom nærings- og privatkunder i egen balanse var i 2017 på henholdsvis 30 prosent (35 prosent) og 70 prosent (65 prosent). Bankens næringslivsportefølje er i all hovedsak i Trondheim, og da primært i de sydlige deler av byen (nært bankens hovedkontor og avdelingskontor).

Bankens kunder hadde ved utgangen av året 773 millioner kroner (705 millioner kroner) i boliglån i Eika Boligkreditt AS (EBK). I sum er 28 prosent (30,0 prosent) av bankens boliglån overført til EBK.

Om Klæbu kommune og kommunesammenslåing

Det ble i løpet av 2016 holdt folkeavstemming om sammenslåing med Trondheim kommune som en del av den pågående kommunereformen. Resultatet var overveldende positivt, og sammenslåingen forventes å være effektiv fra 01.01.2020. Sammenslåingen vil ikke øke antall innbyggere med mer enn ca 6.000, mens arealet i Trondheim kommune vil utvides med over 50 prosent.

Sammenslåingen forventes å være betydelig positiv i forhold til bedrifter og innbyggere i kommunen relatert til verdiutvikling på eiendom, mulighet for flere arbeidsplasser og økt aktivitetsnivå generelt sett.

Det er allerede iverksatt flere infrastrukturprosjekter som bedre vil integrere Klæbu som en bydel i Trondheim, og som forventes å gi stor vekst i områdene for dagens Klæbu kommune i mange tiår fremover. I 2017 var det byggestart på tilkobling til Trondheims VA-anlegg, og det var byggestart på ny/utbedret fylkesvei fra E6 og til Tanem i Klæbu. Begge prosjekter forventes ferdigstilt i løpet av 2018. Det er også igangsatt kvikkleiresikring av potensielle nye boligområder. Utvidelse av kapasiteten innenfor VA vil potensielt utløse muligheter for flere tusen nye boenheter over tid.

Det er forhåpninger om at byggetrinn 2 av den nye fylkesvegen frem til området ved Vassfjellet skisenter vil bli vedtatt, noe som er med på å utløse flere tusen mål med nytt næringsareal i den utvidede Trondheim kommune. Dette vil være det absolutt største tilgjengelige område for nye og plasskrevende virksomheter innenfor det utvidede Trondheim kommune fra 2020 av.

Strategi, forretningside, verdier mv.

Bankens verdier er ikke forandret de siste årene:

- Verdiskapende
- Engasjert
- Kompetent
- Tilgjengelig

Vår forretningside er som for de siste årene å: «*Tilby gode finansielle tjenester til gode bankkunder*».

Den posisjonen banken ønsker å ta er formulert som «*Bevisst arbeid mot den delen av privat- og SMB-markedet i Trondheimsregionen som etterspør personlig kontakt og oppfølging, og som kan etterspørre betydelige deler av vårt produktsortiment*».

I takt med den pågående digitaliseringen av samfunnet og bank/finans, forventer vi at vårt betjeningskonsept vil gjennomgå store forandringer på utvalgte områder de nærmeste årene. Både i Norge og internasjonalt knytter det seg stor usikkerhet til hvordan bankenes betjeningskonsept og hvordan deler av kundene vil oppfatte behovet for banktjenester i løpet av de kommende årene.

Gjennom våre satsningsområder skal vi realisere bankens strategi. Bankens hovedsatsningsområder har vært:

- lønnsomhet og vekst
- styring & kontroll
- allianser og samarbeid
- aktiv kundeomsorg
- gevinstrealisering (realisere endringer muliggjort av ny teknologi).

I 2016 ble bankens strategi for perioden 2017-2019 gjennomgått og hovedområdene i strategien videreføres. For strategiperioden er hovedtiltakene:

- utlåns- og innskuddsvekst litt over generell markedsvekst
- øke antall breddekunder (uendret)
- intern gevinstrealisering (uendret)
- reduserte driftskostnader som andel av inntekter (uendret)
- redusere forventet påslag i pilar2-kapital gjennom å redusere konsentrasjonsrisiko på næringseiendom, konsentrasjonsrisiko innenfor andelen såkalte store engasjement, samt redusert vekst på bedriftsmarkedet generelt sett. Tiltak for dette ble vedtatt og startet opp allerede i 2016. Det forventes at alle tiltak unntatt reduksjon av andelen bedriftskunder innenfor næringseiendom lar seg realisere raskt.

I 2018 vil det bli foretatt en omfattende analyse og tilpasning relatert til at Klæbu kommune skal slås sammen med Trondheim kommune om under 2 år. I den anledning må banken søke en ny posisjon og identitet i sin nye hjemkommune Trondheim. Som en del av dette vil det også være naturlig å jobbe med en del andre strategiske forhold.

Rammevilkår

Basert på erfaringene fra finanskrisen, er det dels kommet og dels varslet betydelige endringer i banklovgivning. Mye av dette er basert på at store finansinstitusjoner i en del år har fått lov til å operere med alt for lav egenkapital, dels har det vært et alt for svakt offentlig tilsyn i mange land, dels har reguleringene vært prosykliske og dels har reguleringene undervurdert likviditetsrisikoen i stressede finansmarkeder. Dette har generelt sett vært vesentlig bedre i Norge enn i de fleste andre land, men også her har det for eksempel vært langt lavere egenkapitalkrav til store finansinstitusjoner i forhold til de mindre bankene. Endringene i lover og reguleringer rammer imidlertid alle banker, og byrden av reguleringer for en mindre bank har vært sterkt stigende over mange år og er nå meget stor.

I tillegg har en unormalt lav rente i Norge i forhold statens finanser, til lønnsvekst og arbeidsmarked i mange år, gitt en betydelig vekst både i husholdningenes gjeld og i boligpriser i mange år. Det kommer nå stadig flere tiltak for å prøve å motvirke dette. Vi antar at den unormalt lave renten i mange år – før oljeprisen fikk sitt store fall – har vært av hensyn til kronekursen.

Mot slutten av 2016 vedtok Finansdepartementet å heve den motsykliske kapitalbuffer for norske banker fra dagens 1,5 prosent til 2,0 prosent fra og med 2018. I tillegg er det innført et strengere krav til ren kjernekapital under det såkalte pilar 2-kravet i kapitaldekningsreglene. Og også noe som ser ut som en mer skjematisk tilnærming fra Finanstilsynets side. Alle tiltak har innstrammende effekt på

bankenes kapasitet til utlån, og antas å løfte prisingen av utlån noe i tillegg og redusere bankenes utlånsvilje. I tillegg strammet Finanstilsynet inn boliglånsforskriften i fjor høst, noe som begrenser tilgangen på boliglån, og spesielt i Oslo. Dette må ses i sammenheng med den sterke utviklingen i boligpriser og husholdningenes gjeld over mange år.

På slutten av 2016 ble det vedtatt en særskilt skjerpelse av arbeidsgiveravgiften i bank og finans, noe som øker alle personalrelaterte kostnader med 5 prosent fra 2017 av. I tillegg fikk ikke bankene den nedgangen i selskapsskatt som andre virksomheter fikk i 2017. Begge disse tiltakene bygger på en ide om at bankene har en fordel av at kundene ikke betaler merverdiavgift på banktjenester.

Fra 01.01.2018 innføres det nye regler for konsolidering innenfor bank. For vår del er effekten estimert til ca. 1,2 prosentpoeng på kapitaldekningen. Dette reduserer vår og andre bankers muligheter til vekst, og reduserer generelt sett tilgangen på utlån fra norske banker.

Det forventes nye kapitaldekningsregler for utlån til det såkalte SMB segmentet i løpet av året. Litt avhengig av hvordan tilpasningene blir og når de kommer, er det estimert til å bedre bankens kapitaldekning med ca. 1,3 prosentpoeng.

Økonomiske forhold for 2017

GLOBAL UTVIKLING

Verdensøkonomien viste i 2017 klare tegn på økt optimisme og sterkere vekst. Aktiviteten hos flere av Norges sentrale handelspartnere tok seg opp og arbeidsledigheten falt i flere land til lavere nivåer enn i perioden før finanskrisen. I tillegg så man høyere investeringsvekst og fortsatt sterk forbruksvekst. Utviklingen har vært understøttet av en svært ekspansiv pengepolitikk som har inkludert utradisjonelle tiltak, i form av verdipapirkjøp, i mange land. Det lave rentenivået må ses i sammenheng med en prisvekst som har holdt seg lav. I takt med at aktiviteten har økt har sentralbankene i flere land startet utfasingen av de ekstraordinære tiltakene, og også hevet styringsrenten enkelte steder.

USA var et av landene som var tidlig ute med rentekutt og verdipapirkjøp (såkalte kvantitative lettelser) for å stimulere til økt økonomisk aktivitet etter finanskrisen. Tiltakene har hatt ønsket effekt og i 2017 tiltok veksten, mens arbeidsledigheten ble ytterligere redusert. Den økende aktiviteten førte til tre rentehevinger fra den amerikanske sentralbanken FED gjennom året, samtidig som det ble iverksatt en gradvis nedskalering av sentralbankens balanse. Den pengepolitiske innstrammingen vil i noengrad kunne bli motvirket av skattereformen som ble vedtatt mot slutten av året. Denne forventes å øke det amerikanske underskuddet over tid.

I Eurosonen fortsatte bedringen i økonomisk aktivitet gjennom fjoråret, og veksten endte antagelig på sitt høyeste nivå siden før finanskrisen. Fremgangen var bredt basert med økt inntektsvekst og sterkere fremtidstro som igjen påvirket forbruk og investeringsnivå i en positiv retning. Prisveksten steg noe, men utviklingen var ikke tilstrekkelig sterk til at den europeiske sentralbanken gjorde endringer i den ekspansive pengepolitikken. Imidlertid ble det annonsert at verdipapirkjøpsprogrammet nå vil bli trappet ned. Verdipapirkjøpene vil etter planen bli avsluttet høsten 2018 dersom økonomien ikke opplever ytterligere tilbakeslag.

Situasjonen i fremvoksende økonomier tok seg også opp gjennom fjoråret. Veksten endte samlet sett på 4,5 prosent. Årsaken til fremgangen skyldtes i stor grad positiv utvikling i de råvareeksporterende økonomiene. Kina stod for et solid bidrag, med en vekst i overkant av 6 prosent. Veksten i Kina tilskrives ekspansiv finanspolitikk og høy aktivitet i boligmarkedet. Flere forhold taler for at Kinas veksttakt vil bli noe lavere fremover. Til tider stilles det også betydelige spørsmålsteget ved hvor lenge Kina kan fremvise slik vekst uten et betydelig økonomisk tilbakeslag.

NORSK ØKONOMI

Aktiviteten i Fastlands-Norge tok seg opp i 2017 etter et 2016 med den svakeste veksten siden den såkalte finanskrisen. Veksten ble om lag fordoblet, til i underkant av 2 prosent. Dette ligger tett opptil den årlige veksttakten som Norges Bank forventer de nærmeste årene.

Boliginvesteringene har vært en av de sentrale bidragsyterne til økt vekst. Som følge av sterk prisutvikling i boligmarkedet over flere år, og særlig i 2016, ble det igangsatt bygging av et betydelig antall boliger i 2017. I januar 2017 kom det et omslag i boligmarkedet. Prisendringen var særlig markant i Oslo, hvor prisene også hadde steget kraftig mot slutten av 2016. På tross av omslaget endte årsveksten i boligprisene i Norge på 5,7 prosent. Nedgangen fra begynnelsen av året sammenfalt med myndighetenes beslutning om videreføring og tilstrømming av boliglånsforskriften, spesielt i Oslo. Det er grunn til å anta at omslaget i markedet vil kunne påvirke boligbyggingen i årene fremover.

En tyngende faktor for veksten i norsk økonomi de senere år har vært fallet i oljeprisen, med påfølgende fall i oljerelevante investeringer. Gjennom 2017 tok oljeprisen seg opp med om lag 10 USD per fat. Samtidig har nedgangen i aktivitet medført en rekke tiltak som har redusert kostnadsnivået i sektoren vesentlig. Oljeinvesteringene har trolig bunnet ut og vil øke i tiden fremover. Med forventninger om et høyere investeringsnivå også i øvrige bedrifter, ventes en positiv impuls fra realinvesteringer for økonomien fremover.

Positive utsikter, bedring i reallønnsvekst og et fortsatt lavt rentenivå ga grunnlag for en god forbruksvekst i husholdningene i 2017. Dette gjaldt særlig forbruk av tjenester. Husholdningene har imidlertid økt sin gjeldsbelastning ytterligere og er, gitt høy andel av boliglån med flytende rente, utsatt for endringer i rentenivået. Arbeidsmarkedet bedret seg gjennom året målt ved både arbeidskraftsundersøkelsen (AKU) og registrert ledighet hos NAV. Ledigheten var i november 2017 på 4,1 prosent.

Prisveksten, målt ved konsumprisindeksen (KPI), ble betydelig redusert i 2017, etter å ha nådd en topp på 4,4 prosent sommeren 2016. Den relativt høye prisveksten i 2016 var i stor grad en konsekvens av at den norske kronen hadde falt i verdi, med påfølgende prisvekst på importerte varer. I 2017 avtok denne effekten og prisveksten ble redusert til i overkant av 1 prosent, et nivå godt under styringsmålet for pengepolitikken på 2,5 prosent.

Bedringen av situasjonen i norsk økonomi gjennom fjoråret var ikke av en slik grad at Norges Bank ønsket å heve styringsrenten fra 0,5 prosent. Sentralbanken la vekt på at man bør gå varsomt frem i rentesettingen, men at en første renteheving ikke er langt unna i tid dersom norsk og internasjonal økonomi utvikler seg som forventet.

Finanspolitikken bidro også i ekspansiv retning i 2017. Det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet, som måler den underliggende pengebruken av oljeinntektene, økte til 220 milliarder kroner. Målt som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge innebar dette en vekstimpuls i økonomien på 0,4 prosent. I forhold til kapitalen i Statens pensjonsfond utland (oljefondet) utgjorde underskuddet 2,9 prosent i 2017, en tidel lavere enn handlingsregelen. Regelen ble i 2017 redusert fra 4 til 3 prosent for å

reflektere en lavere forventet realavkastning fra oljefondet (Statens Pensjonsfond Utland), hvilket isolert sett taler for lavere innfasing av midler fra oljefondet inn i norsk økonomi.

Strategisk samarbeid og leverandørstrategi

For en liten aktør som Klæbu Sparebank, er det flere smådriftsulemper i forhold til store banker. Dette er forsøkt kompensert for gjennom samarbeid med mange andre banker i samme situasjon, samtidig som vi tar vare på smådriftsfordeler som korte beslutningsveier, flat organisasjonsstruktur, lite byråkrati, evne til å snu seg raskt og generelt sett bedre kundeopplevelser og høyere kundetilfredshet.

En del slike oppgaver løses sammen med andre banker og finansinstitusjoner gjennom selskap som Bits, BankAxept, Sparebankforeningen, Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNO) m.fl. For daglige driftsoppgaver er det imidlertid Eika Gruppen AS (Eika Gruppen) som har vært bankens viktigste samarbeidspartner de siste årene.

EIKA GRUPPEN AS

Eika Gruppen AS eies av 69 (74) selvstendige og lokalt forankrede norske banker og OBOS (Oslo Bolig- og Sparelag). Aksjonærene er også hoveddistributør av finanskonsernets produkter og tjenester og utgjør en samlet kundemasse på over én million kunder.

Eika-bankene har full selvstendighet, eget navn, merkevare og profil. Alliansens mål er at bankene skal beholde og forsterke sin posisjon som selvstendige sparebanker. Det er en økende tendens til strukturelle endringer hos eierbankene (flere fusjoner mellom bankene) og som en konsekvens av det blir det færre og større «Eika-banker» fremover og færre banker i antall å dele kostnadene på.

UTTREDEN AV EIKA GRUPPEN AS?

Etter en lengre prosess, meldte Klæbu Sparebank til børsen i januar 2018 at banken sammen med 10 andre sparebanker vil tre ut av Eika Gruppen AS – etter en 3-årig oppsigelsestid – gitt at enkelte fundamentale forhold relatert til dagens ordning ikke blir vesentlig endret. Det gjelder i hovedsak følgende forhold for vår bank:

- Styringsmodell (at de finansielle selskapene skal skilles fra selve banksamarbeidet)
- Utvikling i kostnader og leveranser innenfor IT. (Banken ønsker at det skal brukes langt mindre midler på spesialtilpasning kun for Eika bankene, og at det brukes IT-løsninger som også andre banker bruker i langt større grad)
- Det er for dårlig lønnsomhet i returprovisjonen for noen av de produktene banken formidler, noe som også har resultert i stagnasjon i volumer og inntekter til banken de senere år.

Datterselskaper i Eika Gruppen

Eika Gruppens datterselskaper leverer finansielle produkter til bankene og deres kunder:

- Eika Forsikring AS - leverer skadeforsikring

- Eika Kredittbank AS - leverer løsninger innenfor debet- og kredittkort, leasing og salgspantlån
- Eika Kapitalforvaltning AS - leverer fondsprodukter samt forvaltning av bankenes likviditetsportefølje
- Aktiv Eiendomsmegling AS - driver eiendomsmeglerkjede

Banksjef Bjørn Riise er styreleder i Trondheim Aktiv Eiendomsmegling AS fra desember 2016, og selskapet eies p.t. sammen med 9 andre Eika-banker i Trøndelag. Dette selskapet er franchisetaker i Aktiv eiendomsmegling.

Stordriftsfordeler innenfor Eika Gruppen

Gjennom alliansen får banken levert fellestjenester innen IT, betalingsformidling og kompetanseutvikling. Eika Gruppen er største aksjonær i SDC (Skandinavisk Data Center AS) som leverer hoveddelen av bankens IT-systemer og Eika Gruppen utøver et tett samarbeid med SDC innen drift og utvikling. Bankene er i tillegg selv eiere i SDC, og en vesentlig del av bankens IT-tjenester levers direkte fra SDC AS.

Eika Gruppen leverer også nye digitale løsninger på nett og mobil og integrerte løsninger som effektiviserer kunde og saksbehandlersystemene i bankene. De driver også et servicesenter for alle bankene på Gjøvik.

I tillegg arbeider Eika Gruppen med å fremme bankenes næringspolitiske interesser gjennom dialog med relevante myndigheter.

Klæbu Sparebank benytter p.t. ulike selskaper og kompetansemiljøer innenfor Eika til å levere ulike driftstjenester:

- Eika Økonomiservice for å utarbeide perioderegnskap og rapporter til myndighetene
- Eika Kapitalforvaltning AS til forvaltning av bankens likviditetsportefølje
- Eika ViS for rammeverk rundt risikostyring og compliance
- Eika Depotservice for depot-tjenester relatert til lån og kreditter
-

SKANDINAVISK DATACENTRAL AS (SDC AS)

Dette er bankens hovedleverandør av både datadrift og datasystemer for bankdrift. Selskapet eies og brukes av i alt 120 nordiske banker i Norge, Danmark, Sverige og Færøyene. Både Eika Gruppen AS og den enkelte bank i gruppen er direkte eiere i selskapet – inklusive Klæbu Sparebank. Systemer som mobilappen, nettbank og bankens reskontrosystem leveres herfra.

SDC AS leverer og drifter bankløsninger for mer enn 120 banker med mer enn 700 avdelinger og over 9.000 ansatte. Disse bankene har igjen over 3,5 millioner kunder med mer enn 9,5 millioner konti til sammen.

Klæbu Sparebank sammen med de øvrige 10 bankene i initiativet «Loqalbank 2020» er av den oppfatning at fremtidig systemutvikling generelt sett bør skje sammen med andre banker og bankkonstellasjoner - herunder i SDC AS – og mindre innad i Eika Gruppen AS og bare for dens eierbanker.

Avtalene med SDC AS er ikke sagt opp gjennom initiativet «Loqalbank 2020», oppsigelsen gjelder kun Eika Gruppen AS med datterselskaper.

EIKA BOLIGKREDITT AS

Eika Boligkreditt AS (EBK) er et boligkreditselskap eid av de fleste av de bankene som eier Eika Gruppen AS samt OBOS. Eierskapet i EBK skal reflektere den andelen den enkelte eier har tilført den samlede utlånsporteføljen i EBK ved utgangen av foregående år. Forretningsmodellen er imidlertid svært annerledes enn den man har i Eika Gruppen AS. I EBK AS er bankenes primære inntektskilde provisjon fra selskapet i forhold til tilført forretning, mens utbyttekravet er satt meget lavt. I tillegg tas alt overskudd ut av selskapet hvert år, og eierskapet rebalanseres. Organiseringen og samarbeidet oppleves som godt tilpasset hensikten og fremtiden.

Banksjef Bjørn Riise har vært styreleder i EBK AS fra 2015-2018, men er nå fratrådt.

Avtalene med EBK AS er ikke sagt opp gjennom initiativet «Loqalbank 2020» – oppsigelsen gjelder kun Eika Gruppen AS med datterselskaper.

Økonomisk bidrag fra EBK

Vi har ved utløpet av 2017 en eierandel på 0,92 prosent (1,13 prosent) i EBK. Bokført verdi på eierposten i EBK er 42 millioner kroner (44 millioner kroner). EBK er med dette bankens absolutt største finansielle investering. Det må sees i sammenheng med at utlån og likviditet er en del av kjernedriften i banken, slik at dette er balanseposter som banken alternativt måtte ha holdt egenkapital for selv.

Boligkredittforetak har noe lavere krav til egenkapital enn Klæbu Sparebank og banken må derfor stille opp med noe mindre egenkapital enn om vi hadde lagt de samme utlånene i egen balanse. EBK er en finansieringskilde for boliglån. Gjennom samarbeidet i EBK får eierbankene tilgang til lengre og billigere finansiering sammenlignet med egen finansiering. Gjennom EBK får bankene også indirekte tilgang til finansieringskilder i utlandet, noe den ikke har på egen hånd.

Med sin lave risikoprofil har EBK et lavt krav til egenkapitalavkastning på 2 M NIBOR + 2 prosentpoeng. Overskuddet har i stor grad tidligere år blitt tildelt eierne som utbytte.

Bidraget fra EBK er normalt langt mer enn egenkapitalavkastningen, da provisjon også er et bidrag fra selskapet til bankens inntjening. Banken mottok 3,84 millioner kroner (2,97 millioner kroner) i provisjon fra EBK i 2017. Oppgangen skyldes noe bedre utlånsmarginer i personmarkedet.

Strategiske forhold relatert til overførsel av boliglån til boligkreditselskap

En overførsel av godt sikrede boliglån til et boligkreditselskap medfører også noen former for risiko avhengig av omfang. Dels øker den gjenværende risiko i bankens egen balanse, spesielt om den i stor grad blir dreid mot mer risikofylte næringslivslån. I tillegg kan en stor grad av overførsel til boligkreditselskap gjøre det vanskeligere for banken å oppta seniorlån, da den relativt sett har en mer usikker restbalanse. Styret foretar en løpende vurdering av slike forhold, og det er bankens oppfatning at både overførselsgraden og kvaliteten på restbalansen er på et betryggende nivå.

Som en del av denne vurderingen gjøres det årlig beregninger på sikkerhetens verdi i forhold til lånets størrelse (Loan To Value, forkortet LTV). Denne faktoren beregnes for hvert enkelt lån, og det lages så en porteføljebetraktning. Ved utgangen av 2017 var LTV på den porteføljen banken har overført til EBK på 45 prosent (43 prosent). Samtidig ble det gjort en beregning av LTV for alle boliglån og borettslagsleiligheter i bankens egen balanse, og denne var på 48 prosent (48 prosent). Dette viser at

bankens samlede risikobilde innenfor personmarkedet ikke er blitt vesentlig forverret gjennom at mange godt sikrede boliglån er overført til EBK.

Resultat og disponering av overskudd

Resultat etter skatt ble 20,35 millioner kroner (15,87 millioner kroner) (en økning på 4,48 millioner kroner/28,2 prosent fra 2016). Økt rentenetto er den største årsaken til forbedret resultat. Det er betydelige endringer i noen av de underliggende resultatpostene fra året før, noe vi vil gi en kort orientering om nedenfor. Generelt sett er overskuddsøkningen i hovedsak et resultat av betydelig økt forretningsvolum gjennom året og en viss økning i de samlede marginer.

UTFYLLENDE OPPLYSNINGER OM ENDRINGER I INNTEKTER 2016-2017

Selv om Klæbu er en egen kommune, er den i praksis en del av arbeids- og boligmarkedet i Trondheim. Videre har vi flere PM-kunder i Trondheim enn i Klæbu og det meste av våre bedriftskunder er i dagens Trondheim. Dette igjen betyr i praksis at vi opplever meget sterk konkurranse fra andre banker og finansinstitusjoner i alle segmenter og alle områder av vårt marked. I praksis er banken en ren bybank konkurransemessig, mens profil og organisering er som den lokale sparebanken.

I Trondheim har det vært uvanlig hard priskrig i store deler av utlånsmarkedet i flere år, men dette startet å endre seg i 2016 og ble mer normalisert i 2017. Som en kombinasjon av betydelig vekst og mer normale konkurranseforhold, har banken opplevd betydelig og kjærkommen vekst i inntektene gjennom hele 2017.

Sum inntekter er 83,6 millioner kroner (68,9 millioner kroner) og er økt med hele 14,74 millioner kroner (økt med 6,52 millioner kroner) siden i fjor, de største endringene skyldes:

- netto rente- og provisjonsinntekter økte med 11,6 millioner kroner (4,7 millioner kroner) fra 49 millioner kroner til 61 millioner kroner. Dels som et resultat av langt større utlånsvolum gjennom året og dels fordi kundemarginene økte gjennom året.
- sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester økte med 2 millioner kroner (ble redusert med 1,5 millioner) fra 16 millioner kroner til 18 millioner kroner. Hovedårsaken til endringen er økte provisjonsinntekter med 0,9 millioner kroner (reduserte provisjonsinntekter på 1,4 millioner kroner) fra EBK. Dette skyldes generelt noe økte marginer på boliglån.
- Sum netto verdiendring på verdipapirer er økt til en oppskrivning på 2,19 millioner (oppskriving på 1,04 millioner kroner).

Som i siste del av 2016, så vi en viss økning i bankens marginer gjennom 2017. Vi tror dette skyldes en kombinasjon av at også de store bankene nå må ha mye mer egenkapital (som skal ha avkastning) og at kampen om kunder og markedsandeler har roet seg noe ned.

Bankens inntjening er sterkt påvirket av utviklingen i rentemargin. Bankens forretningsvolum passerte 4 milliarder kroner i løpet av 2017. På et slikt volum utgjør en tenkt marginøkning på 10 basispunkter (0,10 prosent) 4 millioner kroner i økt overskudd på årsbasis.

UTFYLLENDE OPPLYSNINGER OM ENDRINGER I KOSTNADER 2016 – 2017

Sum driftskostnader ble 52,1 millioner kroner (47,8 millioner kroner). Økningen i driftskostnader på 4,6 millioner kroner skyldes i hovedsak følgende:

- Økte lønnskostnader på 1,2 millioner kroner (fra 2. kvartal er bemanningen redusert med 2 årsverk)
- Arbeidsgiveravgiften gikk opp med ca. 1,1 millioner kroner, hvorav økt arbeidsgiveravgift (såkalt finansskatt) utgjør 0,8 millioner kroner.
- IT-kostnader gikk opp med 1,1 millioner kroner, i hovedsak pga en kombinasjon av betydelig økt volum og endret kurs DKK/NOK.
- Kostnader til Eika Gruppen AS (også i hovedsak IT relaterte) gikk opp med 0,5 millioner kroner

Banken har de siste årene hatt en kostnadsprosent godt over styrets langsiktige mål. Grundige analyser viser at det primært har skyldtes en svak inntektsutvikling/ pressede marginer. Vi har likevel arbeidet hardt med kostnadskontroll de siste årene. Med økt volum, moderat kostnadsvekst og økt inntjening er kostnadsprosenten betydelig forbedret gjennom året. Kostnader/inntekter forbedret seg vesentlig fra 2016 til 2017, ned 6,9 prosent poeng til 66,3 prosent (73,2 prosent). Styret og administrasjonen har som målsetning at denne faktoren skal betydelig ned i årene som kommer, første delmål er å komme under 60 prosent. I et lengre perspektiv tro vi denne faktoren må ned mot 50 prosent og kanskje lavere.

TAP PÅ UTLÅN

For 2017 er det utgiftsført et ikke realisert tap på 4,9 millioner kroner (2,6 millioner kroner.) I hovedsak utgjøres dette av følgende disposisjoner:

- Individuelle nedskrivninger på utlån med 4,4 millioner kroner
- Økte nedskrivninger på grupper av utlån med 0,6 millioner kroner

Årets nedskrivninger er godt over snittet av de tap som er ført de senere årene, men det er ikke forventninger om at tap de kommende årene skall ligge på årets nivå. Økte nedskrivninger er i hovedsak relatert til 2 ulike næringsengasjement. For øvrige opplysninger på tap på utlån henvises det til note 2.

SKATT

Årets skattekostnad er beregnet til 6,23 millioner kroner (4,63 millioner kroner). Økningen skyldes i hovedsak en betydelig økning i skattbart overskudd fra 2016 til 2017.

Betalbar skatt på årets resultat var 6,6 millioner kroner (4,75 millioner kroner) og formuesskatten ble 0,43 millioner kroner (0,45 millioner kroner). Sum skattekostnad innbefatter også endringer i utsatt skatt og evt. for mye/for lite avsatt skatt tidligere år. Samlet skattekostnad iht. resultatregnskapet ble 23,4 prosent (22,6 prosent).

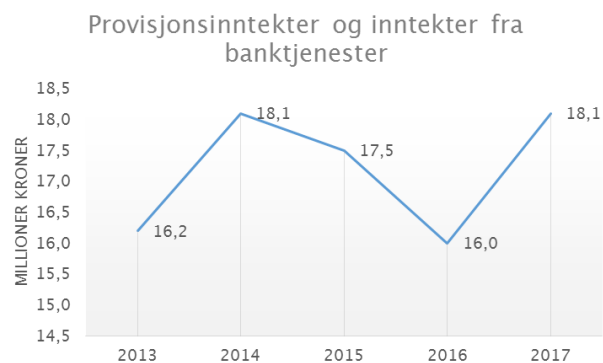
DISPONERING AV OVERSKUDD

Styret vurderer det slik at de lovmessige forutsetninger for videre drift er til stede, og regnskapet er avlagt under forutsetning av dette. Av årets overskudd etter skatt på 20,4 millioner kroner (15,9 millioner kroner), foreslås 1 millioner kroner (0,1 millioner kroner) avsatt til gavefondet, 3,1 millioner kroner (1,8) millioner kroner utbetales som utbytte, 0,5 millioner kroner (0,0 millioner kroner) avsettes til utjevningsfond og 15,7 millioner kroner (14,0 millioner kroner) tillegges sparebankens fond.

Det foreslås at eierne av egenkapitalbevis får det meste av sin del utbetalt, for å underbygge at EK-bevisene er å anse som utbyttepapir. En utdelingsgrad på 85 prosent er i det øvre sjiktet i forhold til andre banker som har utstedt egenkapitalbevis.

Utdypende om «Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester»

Banken har de senere årene satset betydelig på å øke disse inntektene, noe som har båret frukter over år. Denne type inntekter har også vist seg å være ganske forutsigbare og stabile når porteføljen først er opparbeidet, og på den måten støtter det opp under arbeidet med å gjøre bankens inntjening bedre og mer stabil over tid. Bankens satsning på slike produkter og tjenester må også forstås både ut fra at det gir mer fornøyde kunder, det dekker kundens behov og det gir både høyere og mer stabil inntjening for banken.

Det krever en betydelig arbeidsinnsats i form av rådgivning for å selge forsikrings- og spareprodukter, og provisjonen er ment å både dekke arbeidsinnsats samt å gi vesentlig bidrag til lønnsomhet. Over tid må lønnsomheten opp for at banken skal kunne yte slik rådgivning tilstrekkelig lønnsomhet.

Provisjon fra forsikring

Forsikring er noe alle våre kunder må ha for å dekke ulike typer risiko. For oss er det vesentlig å avdekke hvilke behov og hvilken risiko kunden har, for så å tilby forsikringsløsninger som reduserer kundens risiko. I all hovedsak er dette produkter som kunden alternativt uansett kjøper fra en annen finansiell leverandør.

Skadeprodukter

Dette er den største gruppen, og dekker produkter som boliger, næringsbygg, biler, næringskjøretøy, landbrukseiendom, fritidsbåter, kjæledyr mv. Banken mottar provisjon på porteføljen, basert på skadeprocent og volum. Et brutto nysalg på ca. 7 millioner kroner i 2017 ga en porteføljeøkning på kun 0,25 millioner kroner.

Bankens provisjon på skadeforsikring var 3,6 millioner kroner (3,7 millioner kroner). Disse inntektene synes de senere år å ha stagnert under dagens forretningsmodell i Eika Forsikring AS.

Livprodukter

Dette er løsninger som kan dekke død, uførhet, barneulykke, gruppeliv mv. Også her mottar banken en provisjon basert på porteføljen.

Bankens provisjon på livsforsikring for 2017 var 0,6 millioner kroner (0,5 millioner kroner).

Provisjon boligkreditt

Boligkreditt er forskjellig fra de andre tjenestene fra alliansen, gjennom at det i seg selv ikke tilbyr kunden noe nytt eller et eget produkt. Det er primært en alternativ måte for banken å skaffe seg finansiering på ved å pantsette boliglån som sikkerhet. Eika Boligkreditt tilbyr bankene en innpris basert på selskapets marginer, som igjen i det aller vesentligste er basert på selskapets finansieringskostnader. Forskjellen mellom bankens innpris og den prisen bankkundene må betale utgjør en provisjon til banken. Denne skal dels dekke bankens direkte kostnader, og dels generere kapital til å vedlikeholde og utvide egenkapitalen i boligkredittselskapet. I all hovedsak er bankens provisjon en funksjon av den samlede portefølje multiplisert med en porteføljeprovisjon.

Et boligkredittselskap har en relativt enkel og oversiktlig balansestruktur, og en begrenset risiko. Dette gjør at man oppnår vesentlig bedre lånekostnader enn en bank (særlig på lange løpetider), selskapet kan også finansiere seg i utlandet samt at det gir ulike typer stordriftsfordeler. Det gjør at banken har tilgang til både lengre løpetider, utenlandsk finansiering og et mer profesjonelt finansieringsmiljø enn om banken kun skulle benytte egen seniorgjeld.

I løpet av 2017 er bankens portefølje i EBK økt med 69 millioner kroner (reduisert med 24 millioner kroner) til 773 millioner kroner. For 2017 mottok banken i alt 3,84 millioner kroner (2,97 millioner kroner) i provisjon fra EBK. Noe økende kundemargin i personkundemarkedet forklarer økningen i provisjon det siste året.

Provisjon kredittkort

De aller fleste bankkunder i dag har eller må ha kredittkort, dels fordi det er tryggere ved internetthandel, dels fordi det er tryggere i bruk ved utenlandsreiser og dels for å ha en reserve i bakhånd (for eksempel ved kjøp av større kapitalvarer). Banken mottar en liten provisjon pr solgte kort (for å dekke deler av våre salgskostnader), mens hoveddelen av provisjonen er en porteføljeprovisjon på revolverende kreditt.

I 2017 mottok banken 0,7 millioner kroner i provisjon fra Eika Kredittbank, som er på samme nivå som i 2016.

Provisjon spareprodukter

Banken har en forsiktig linje på salg av spareprodukter, og i all hovedsak har det vært og er det aksjefond som selges. Banken tilbyr spareprodukter fra Eika Kapitalforvaltning AS og Skagen AS til sine kunder. I 2017 mottok banken 1,9 (1,3) millioner kroner i porteføljeprovisjon.

Betalingsformidling

Det er ikke tradisjon eller markedsaksept i personmarkedet Norge for å ta seg betalt for hva betalingsformidling faktisk koster. Banken har en mengde kostnader relatert til lisenser, bruksavgifter, transaksjonskostnader, datakraft, kortadministrasjon, kontoradministrasjon, brukeradministrasjon, sikkerhet, kommunikasjon, interbankgebyrer mv. For personmarkedet er det først og fremst årsgebyr og delvis transaksjonsgebyr på kort som er inntektskilden.

For bedriftsmarkedet er det langt større kostnader pr tjeneste og større volumer, men også en aksept for at kundene betaler hva dette faktisk koster.

Samlede gebyrinntekter for betalingsformidling i 2017 var 5,5 (5,4) millioner kroner.

Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer

En del av bankens overskuddslikviditet har vært plassert i rentebærende papirer. Verdistigning i slike fond føres som inntekt på denne resultatlinjen. For 2017 utgjorde det 0,3 millioner kroner.

I tillegg kommer utbytte som banken mottar for sine investeringer i aksjer (f. eks EBK og Eika Gruppen). Utbytte fra aksjer for 2017 ble 2,9 (3,0 millioner kroner) hvorav Eika Gruppen med 1,6 (1,0) millioner kroner og EBK med 0,9 (1,9) millioner kroner er de største postene.

På grunn av regler om avkortning i egenkapital, har banken ikke lenger et ønske eller policy om å eie aksjer i andre finansinstitusjoner. Eierskapet i EBK AS må sees i sammenheng med at dette er å anse som kjernedrift, mens eierskapet i store deler av Eika Gruppen AS må sees som et resultat av gruppens ønske om å eie egne selskaper innenfor primært forsikring og kredittbank i stedet for å kjøpe slike produkter fra andre.

Soliditet

Det er i hovedsak årets overskudd tillagt sparebankens fond (15,7 millioner kroner) og årets emisjon på 40 millioner kroner som får bankens sum egenkapital til å øke fra 279 millioner kroner til 335 millioner kroner. Diverse banktekniske regler gjør imidlertid at bankens såkalte ren kjernekapital øker vesentlig mindre. Overfinansiert pensjonsforpliktelse går ned fra 1,4 millioner kroner til 0,2 millioner kroner. Samtidig går fradraget for ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner ned med 1,3 millioner kroner (opp med 9 millioner) kroner fra 19,3 millioner kroner til 18 millioner kroner. Sum ren kjernekapital ved utgangen av 2017 er derfor 317 millioner kroner (258 millioner kroner).

Bankens kjernekapital er ved utgangen av 2017 på 344 millioner kroner (282 millioner kroner), og bankens ansvarlige kapital er 362 millioner kroner (294 millioner kroner).

I mai 2017 gjennomførte banken for 2. gang en egenkapitalemisjon. Denne ble fulltegnet. Det kom inn 42,5 millioner kroner brutto (før emisjonskostnader).

Mislighold, tap, tapsavsetninger og tapsvurderinger

Banken har i mange år arbeidet med kredittkvalitet og mislighold, og dette har etter hvert resultert i lavt mislighold og tilnærmet fravær av tap over flere år. Vi hadde rett nok ett betydelig tap i 2011, men sett i snitt over de siste årene har vi hatt lave tap. I 2017 så vi en økning av tapsavsetningene til et høyere nivå, men fortsatt innenfor det som regnes som normal drift. Styret forventer at tapsavsetningene i årene fremover vil ligge lavere enn avsetningene for 2017.

MISLIGHOLD

Også i 2017 har mislighold over 90 dager vært lavt gjennom året, men på et høyere nivå enn det vi har vært vant til. Misligholdte lån fratrasket individuelle nedskrivninger var pr 31.12.2017 på 18,8 millioner kroner (kr 6.000,-).

Styret antar at misligholdet fremover vil øke noe fra de meget lave nivåene de siste årene, men forventer ikke mislighold på et betydelig nivå.

Det er en klar tendens til at kunder velger å overholde forpliktelsene til banken i forhold til andre forpliktelser, og i noen grad selv går til oppbud før de misligholder sine forpliktelser til banken.

TAP

Individuelle tapsavsetninger på utlån er 7,0 millioner kroner, og skyldes i hovedsak nedskrivninger på to ulike næringsengasjement.

Gruppeavsetninger har økt med 0,6 millioner kroner (0,3 millioner kroner) og er på 7,0 millioner kroner (6,4 millioner kroner).

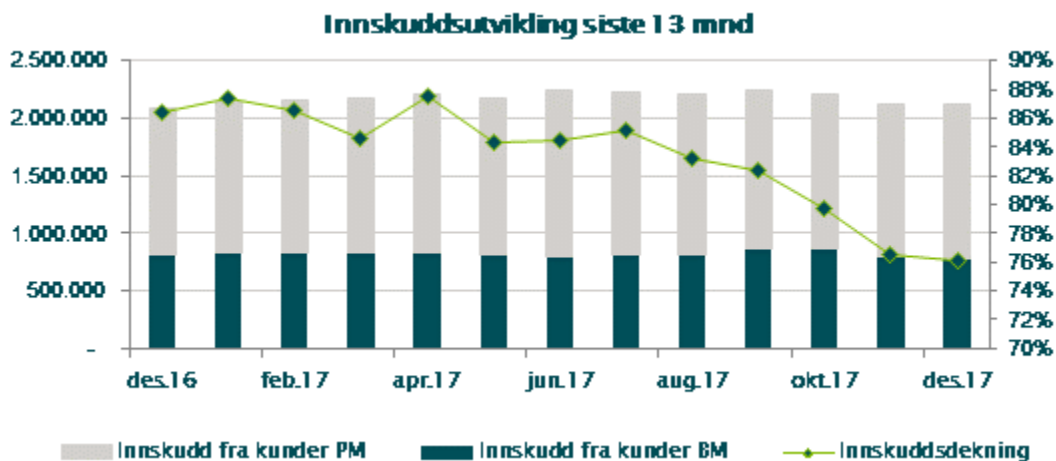
Balanse

Forvaltningskapitalen er per 31.12.2017 på 3.270 millioner kroner (2.930 millioner kroner), dette er en økning på 340 millioner kroner og 11,6 prosent (425 millioner kroner og 17 prosent.) Økningen i innskudd ble betydelig mindre enn økningen i utlån, etter at vi hadde det motsatte forhold i 2016.

Innskudd

I beretningen for 2015 ble det varslet at en større andel av utlånene i 2016 skulle finansieres med innskudd fra kunder. Innskuddsveksten i 2016 endte på 449 millioner kroner.

Innskudd fra kunder endte i 2017 på 2.122 millioner kroner (2.090 millioner kroner), en økning på 31 millioner kroner. Økningen over året ble på 1,5 prosent (27,4 prosent.) Basert på dette hadde ikke banken noen vesentlig satsing på innskuddsvekst i 2017.

Egenkapital

Bankens egenkapital var ved årets slutt 334,99 millioner kroner (278,67 millioner kroner), en økning på 56,32 millioner kroner. (13,95 millioner kroner. Den uvanlig store økningen i 2017, forklares av at det ble utstedt egenkapitalbevis på 40 millioner kroner i tillegg til at årets overskudd som vanlig ble tillagt egenkapitalen.

Utlån – privatmarkedet

Basert på tilgjengelig likviditet og egenkapital, har banken kunnet dekke markedets etterspørsel når det gjelder låneforespørsler fra privatmarkedet i hele 2017. Det var sterk etterspørsel hele året, og veksten ble på 311 millioner kroner. Brutto utlån til privatmarkedet i egen balanse er nå på 1.953 millioner kroner (1.643 millioner kroner). Opp 311 millioner kroner (289 millioner kroner).

Samtidig øker bankens brutto utlån til personmarkedet finansiert i EBK AS med 69 millioner kroner (reduisert med 24 millioner kroner) fra 705 millioner kroner og opp til 773 millioner kroner.

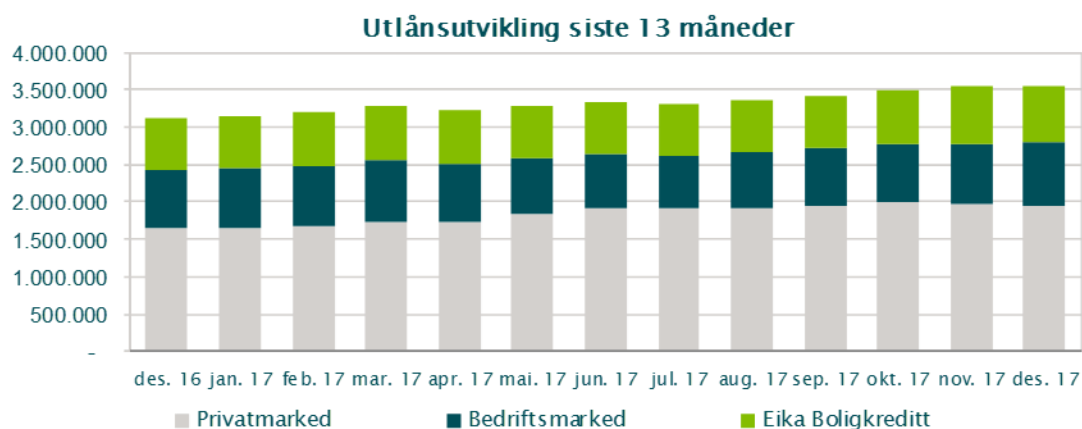
Når vi konsoliderer tallene for utlån til personmarkedet, får vi at disse økte med 379 millioner kroner (265 millioner kroner) gjennom året, eller med 16,2 prosent (12,7 prosent). Det er verdt å merke seg at kundenes utlån i EBK AS ikke inngår i bankens balanse, men nevnes her for sammenhengens skyld.

Utlån – bedriftsmarkedet

Banken hadde betydelig vekst i bedriftsmarkedet i 2015, og har bevisst vært mer restriktiv i 2016 og også i 2017. Mengden og volumet av forespørsel (med i utgangspunktet mange gode prosjekter) har vært mange ganger det banken har kapasitet til både i forhold til ansvarlig vekst og kapasitet på innskudd og egenkapital. Banken har i 2017 lagt vekt på å betjene eksisterende kunder, på å utvikle en mer diversifisert portefølje og på rene kredittmessige forhold i valg av saker og prosjekter.

Brutto utlån til bedriftsmarkedet er på 835 millioner kroner (778 millioner kroner) opp med 57 millioner kroner (49 millioner kroner). I forhold til utviklingen i 2015, har banken bevisst holdt igjen veksten på lån til bedriftsmarkedet i 2016 og 2017. Stor vekst på bedriftsmarkedet over mange år blir

ikke sett på som et kvalitetstegn i en bankbalanse. I ett enkelt år kan vi dog tillate oss det. Basert på relativt nye regler for pilar 2 tillegg, er det et mål for banken å holde veksten på bedriftsmarkedet under 6 prosent år for år.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Bankens obligasjonsgjeld er per 31.12.2017 på 735 millioner kroner (485 millioner kroner).

I 2016 hadde banken så stor vekst i innskudd at det ble valgt å redusere verdipapirgjeld noe (ned med 45 millioner kroner). I 2017 gikk dette motsatt veg, og i løpet av året økte bankens gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir fra 485,3 millioner kroner til 735 millioner kroner (en økning på 250 millioner kroner). Noe av dette må sees i sammenheng med prefunding av et forfall på 80 millioner kroner i februar 2018.

EGENKAPITALBEVIS

I 2. kvartal 2017 utstedte banken egenkapitalbevis for andre gang. Det var stor interesse for emisjonen, som ble overtegnet. Bankens eierandelskapital er etter dette på 70 millioner kroner fordelt på 700.000 egenkapitalbevis (30 millioner kroner fordelt på 300.000 egenkapitalbevis).

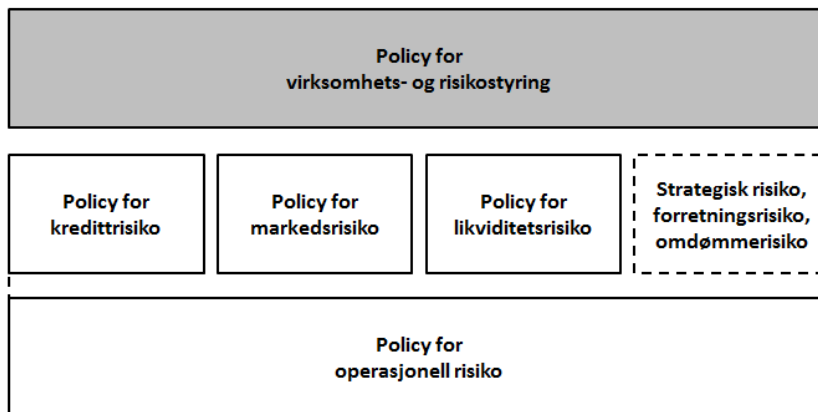
Egenkapitalemisjonen var et viktig instrument i ønske om videre utvikling av banken og ytterligere utlånsvekst i Trondheimregionen. Banken har som et langsiktig mål å levere et utbytte på gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR + 5-6 prosent, som er på linje med langsiktig børsavkastning.

Det er foreslått et utbytte på 4,38 kr pr egenkapitalbevis for 2017, og det avsettes 0,5 millioner kroner til utjevningsfond. Samlet avkastning til egenkapitalbeviserne blir 3,6 millioner kroner / 5,1 prosent pro anno. (Det ble i 2016 utbetalt utbytte på egenkapitalbevisene på 6,06 kroner pr bevis / 1,8 millioner kroner til sammen).

Virksomhetsstyring, intern kontroll og risikostyring

Banken jobber kontinuerlig med å forbedre styring og kontroll, og har gradvis implementert en vesentlig forbedret rapportering av styring og kontroll de siste årene. Omfanget av nye lover, forskrifter og rapporter har vært sterkt økende de siste årene, og å gi styret bedre styringsverktøy har vært viktig.

Banken skal kjennetegnes ved kvalitet på sine produkter og tjenester. Dette skal oppnås gjennom gode, effektive og hensiktsmessige systemer og rutiner for intern kontroll med god kvalitetssikring. Banken har egne policydokumenter for de viktigste risikoområder, illustrert i figuren nedenfor. Dette gjelder bankens kreditt, markeds- og likviditetsrisiko. Operasjonell risiko er beskrevet i et eget policydokument, som også må ses i sammenheng med de øvrige risikotypene. Banken har ikke etablert egne policydokumenter for risiko knyttet til strategiske beslutninger, forretningsmessige forhold og bankens omdømme. Denne risikoen er likevel hensyntatt ved vurdering av bankens kapitalbehov i ICAAP-prosessen.

Gjennom ICAAP-prosessen (Internal Capital Adequacy Assessment Process) vurderer styret hvor mye egenkapital banken må ha for å håndtere de ulike risikoene gjennom en lengre nedgangskonjunktur. Hensikten med denne prosessen er å gå gjennom de ulike risiko- og aktivitetsnivåer i banken, og tilordne nødvendig risikokapital ut over det generelle kapitaldekningskravet.

Nedenfor redegjøres for noen av de viktigste risikoområdene i banken:

Kredittrisiko

Kredittrisiko er historisk sett den største risiko i bankdrift og utgjøres primært av 2 forhold: Manglende betjeningsevne hos låntager, og underliggende pant som ved realisasjon ikke har tilstrekkelig verdi til å dekke bankens tilgodehavende. Begge forhold må foreligge samtidig dersom det skal påføre banken tap. Kredittrisikoen i banken er primært knyttet til utlåns- og garantiportefølje og delvis til verdipapirbeholdningen.

Bankens aktivitet på kredittområdet styres av en kredittpolicy, som gir rammer for eksponering i ulike segmenter, kompetansekrav, geografisk markedsområde, organisering mv. Styret har delegert en utlånsfullmakt til banksjef, som igjen har delegert dette videre ned i organisasjonen basert på kompetanse og risiko innenfor ulike segmenter og produkter.

Banken bruker et risikoklassifiseringssystem som beregner forventet sannsynlighet for mislighold. Det er verdt å merke seg at modellen ikke sier noe om risiko for tap ved mislighold, da den ikke hensyntar sikkerheter. Ved overgangen til nytt system, ble en langt større andel av bankens næringslivskunder klassifisert i kategorien «Høy risiko» og per 31.12.2016 var 48 prosent av næringsporteføljen definert i denne kategorien. Per 31.12.17 er andelen av næringsporteføljen i høy risikoklasse redusert til 23 prosent. Reduksjonen skyldes risikoreduserende tiltak ovenfor enkelte kunder i 2017 og overestimert sannsynlighet for mislighold i næringslivsporteføljen i 2016.

I 2017 har styret spesielt vært opptatt av porteføljen innenfor næringseiendom og store engasjement. Videre har det som i tidligere år vært jobbet aktivt mot de lånekunder som etter vår oppfatning medfører vesentlig risiko, og for flere av disse har vi fått gjennomført tiltak som reduserer bankens konsentrasjonsrisiko.

Det er normalt knyttet stor usikkerhet til vurderingen av fremtidige forhold. Misligholdet har imidlertid vært lavt gjennom hele året, men med en moderat økning i 4. kvartal 2017. Banken har hatt lave tap og lave tapsutsatte engasjement de siste årene, men individuelle tapsavsetninger er økt med 4,4 millioner kroner i 2017. Lavere konsentrasjonsrisiko i BM-porteføljen vil samtidig indirekte redusere kredittrisikoen.

Bankens kredittrisiko anses som lav.

Markedsrisiko

Banken har pr definisjon ikke en handelsportefølje, og følgelig ikke en vesentlig markedsrisiko som definert i Pilar 1. Bankens eksponering i anleggsaksjer og obligasjonsportefølje representerer likevel en markedsrisiko for større vedvarende fall i det finansielle markedet.

Banken markedsrisiko vurderes som lav.

Operasjonell risiko

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer, mv, og dette, sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

Årlig gjøres det risikoanalyse innenfor de vesentlige områdene i banken for å avdekke bankens viktigste risikoområder.

I 2017 er det ikke registrert vesentlige saker som har medført kostnader for banken.

Bankens operasjonelle risiko vurderes som lav.

Banken har p.t. ikke noen rettslige tvister eller klagesaker gående som forventes å kunne gi vesentlige tap eller juridiske kostnader.

I januar 2018 har Klæbu Sparebank sammen med 10 andre lokalbanker sagt opp avtalen med Eika Gruppen AS. Begrunnelsen for oppsigelsen er at kostnadsutviklingen i Eika ikke er bærekraftig for den enkelte lokalbank. Oppsigelsestiden er tre år løpende fra 31. desember 2018. Bankene i grupperingen

har inngått en intensjonsavtale om et innkjøps- og kompetansesamarbeid dersom strategisk endring i Eika Gruppen AS ikke blir gjennomført. Oppsigelsen berører ikke bankenes tilknytning til SDC A/S eller Eika Boligkreditt AS.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Bankens utlånsportefølje har stort sett lang restløpetid, mens det meste av innskuddene enten ikke har eller har svært kort oppsigelsestid. Dette innebærer i seg selv en likviditetsrisiko. Innskuddene er fordelt på mange innskytere, banken er solid og driften går bra. Styret anser det derfor som lite sannsynlig at store mengder kundeinnskudd skal forsvinne raskt ut, og ser kundeinnskudd som langsiktig finansiering.

LCR indikerer at banken har god likviditet og tilstrekkelig nivå på LCR, noe som i utgangspunktet er positivt og drar ned samlet risiko, men som samtidig påvirker inntjeningen negativt. Per 31.12.17 er LCR 370 prosent (132 prosent). Minstekravet til LCR er 100 prosent per 31.12.17.

Det er styrets oppfatning at bankens likviditetsrisiko er lav.

Konsentrasjonsrisiko

Dersom enkelte låntagere utgjør en betydelig andel av utlånsporteføljen vil dette medføre høy konsentrasjonsrisiko. Banken er eksponert mot 6 (9) store konsoliderte engasjementer¹ (mer enn 10 prosent av ansvarlig kapital). Disse store næringskundene står for 11 prosent (18 prosent) av bankens totale utlån. Banken har høy fokus med hensyn til å redusere konsentrasjonsrisikoen mot store næringskunder ytterligere.

En annen form for konsentrasjonsrisiko er høy eksponering mot enkelte sektorer. Innenfor bedriftsmarkedet er utlån til Næringseiendom den største bransjen. Utlån til «Finans, eiendom og tjenester» er 22 prosent (24 prosent) av bankens utlån. Banken har høy fokus med hensyn til å redusere konsentrasjonsrisikoen mot næringseiendom.

Banken er ikke eksponert mot bedrifter som er avhengige av olje- og gass-sektoren i vesentlig grad. Banken har heller ikke noen hjørnestensbedrift i vårt marked som en stor del av kundene er avhengige av.

Gjennom ICAAP blir det satt av ekstra egenkapital for konsentrasjonsrisiko.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko er risiko for tap som følge av forringet omdømme.

Bankvirksomhet er avhengig av tillit, både i markedet og i forhold til regulatoriske myndigheter. Hendelser som er negative for bankens omdømme kan skade likviditet og forretningsmuligheter.

---

¹ Store engasjement er definert som konsoliderte engasjement som er større enn 10 prosent av ansvarlig kapital.

RESULTATET AV BANKENS ICAAP-PROSESS

Etter styrets vurdering er ICAAP en meget viktig prosess i banken. I 2017 har styret vurdert det slik at konsentrasjonsrisiko, kredittvekst og markedsrisiko er de områdene som det bør allokeres mest tilleggs kapital til.

I ICAAP for 2017 har styret hatt et spesielt fokus på følgende:

- Konsentrasjonsrisiko innenfor næringsporteføljen
- Pilar II-tillegg spesielt knyttet til konsentrasjonsrisiko og kredittvekst
- Strengere krav til egenkapital i bankene og hvordan banken skal tilpasse seg disse kravene

Det er styrets syn at banken er tilstrekkelig kapitalisert. Styret forventer samtidig at nye offentlige reguleringer vil føre til at banker generelt sett må ha mer egenkapital i årene som kommer.

Bankens langsiktige egendefinerte minimumsnivå for ren kjernekapitaldekning er 16,0 (16,0) prosent. Kapitalmålet kan bli justert ut i fra nivå på bufferkrav fra myndighetene eller signaler fra kapitalmarkedet.

STYRETS ARBEID

Styret har avholdt 12 styremøter i 2017. Møtene skjer etter fast årsplan.

I 2017 har styret som i tidligere år vektlagt arbeidet med bedre intern kontroll og risikostyring. Som for tidligere år får kredittområdet spesielt stor oppmerksomhet. I tillegg har det vært fokus på likviditet og operasjonell risiko. Styret er av den oppfatning at banken er godt kapitalisert i forhold til både gjeldende og varslede krav til bankenes egenkapital.

Første varamedlem har samme tilgang til styredokumenter som ordinære styremedlemmer via digital styreportal og har møterett i styret. Banksjef har møteplikt og talerett i bankens styre. Risk manager har møte- og talerett i styret.

Styret mottar regelmessig statusrapporter og analyser for de ulike risikoer. I tillegg utarbeider risk manager kvartalsvise risikorapporter som han gjennomgår i styremøtene.

Det ble i desember avholdt fellesmøte mellom revisor og styret. Styret vil karakterisere samarbeidet med revisor som åpent og godt. Revisor mottar de samme sakspapirer som styret.

Styret fungerer også som risiko- og revisjonsutvalg i banken.

Organisasjon, arbeidsmiljø og likestilling

Det er i løpet av 2017 utført 23,3 (24,3) årsverk i banken.

I løpet av året er bemanningen redusert med 2 årsverk, gjennom at personer som har sluttet av ulike årsaker ikke er erstattet med nye. Dette hadde full effekt ved halvårsskiftet. Ved utgangen av 2017 var det 23,5 årsverk i aktivitet. Kombinasjonen av noe redusert bemanning og betydelig volumvekst gir en betydelig produktivitetsvekst gjennom året målt som utførte årsverk ift forretningskapital.

Banken har, selv om det ikke er lovpålagt, en bedriftshelsetjeneste for alle ansatte. Som en del av denne foretas det en årlig HMS-gjennomgang sammen med verneombud og banksjef. Bedriftshelsetjenesten leverer også en egen årsrapport. Med noen års mellomrom foretas det også en ergonomisk gjennomgang.

MTI (MedarbeiderTilfredshetsIndeks) har vært målt hvert år av Barcode etter en standard, anerkjent metodikk. Resultatene sammenlignes også med snittet av andre banker i Eika Gruppen. Denne undersøkelsen indikerer også et godt arbeidsmiljø i banken. For 2017 er det byttet leverandør av denne målingen, og fra 2017 av brukes nå begrepet «medarbeideropplevelsesindeks» («MOI»). Sammenlignet med andre banker og med analyser av egne tall fra tidligere år, var det ingen vesentlige endringer fra 2016 til 2017. Målingen vil også bli gjennomført i 1. kvartal 2018. Sykefraværet har samlet sett vært på 2,3 prosent (2,6 prosent). Sykefraværet har etter styrets vurdering ikke noen bakgrunn i arbeidsmiljøet eller andre forhold i banken. Det har ikke forekommet ulykker med personskade i banken i løpet av 2017.

LEDELSE OG ORGANISERING AV BANKEN

Det ble i 2016 gjennomført en del endringer for å få til en mer endringsorientert organisasjon, mens det i 2017 ikke har vært gjennomført store endringer. Generelt sett legger banken mer vekt på evolusjon enn revolusjon i utviklingsarbeid.

Bård Einar Brenne er fortsatt kredittsjef og banksjefs stedfortreder. Mariann K. Bjørgen har ansvar for forretningsstøtte, hvor dagligbank også ble underlagt i starten av 2017. Elisabeth Gisvold har ansvaret for bankens storkunder, samtidig som hun har ansvaret for bankens finansiering og likviditet. Turi G Johnsen har ansvaret for SMB (små og mellomstore bedrifter), Vibeke Bøgseth for personmarkedet og Torill Tveit har for dagligbank innenfor forretningsstøtte. Torleif Lia er business controller, og rapporterer til banksjef som dette. Han er også risk manager og complianceansvarlig, og rapporterer direkte til styret.

Det er ikke gjennomført spesielle likestillingstiltak i banken de senere år, og det vurderes også etter årets gjennomgang av forholdet ikke som nødvendig. Ansettelse og tildeling av ansvar er basert på egnethet, men vi tilstreber en god fordeling mellom kjønnene der hvor det ellers står likt mellom kandidater. Styret har ikke avdekket forhold i bankens drift som kan vurderes som kjønnsdiskriminerende.

Klima og miljø

Bankens virksomhet forurensar ikke det ytre miljø. Som for tidligere år, har vi også beregnet det samlede CO₂-utslipp fra vår virksomhet. Klæbu Sparebank hadde i 2017 et klimagassutslipp på 38 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e). Dette er en økning på 2,6 tCO₂e, tilsvarende 7% sammenlignet med 2016. Økningen i utslippene skyldes hovedsakelig høyere energiforbruk i 2017 i forhold til 2016. Bankens utslipp er beregnet av Cemasys.com AS.

Utsikter fremover

I forhold til de siste årene, er det mer optimisme å spore ved inngangen til 2018. Det er likevel en betydelig usikkerhet i økonomien relatert til økonomien i Kina, usikkerhet i handelspolitikken og utenrikspolitikk samt tiltagende populisme og økende økonomiske forskjeller. Samtidig er det mange tegn i både norsk og internasjonal økonomi på at vi både avsluttet 2017 med høyere aktivitet enn det man har sett de siste årene, og det virker sannsynlig at det skal være relativt god vekst også i 2018.

Banken har budsjettet med en moderat kostnadsvekst i 2018, og har budsjetter og aktiviteter som tilsier at kostnadseffektiviteten uttrykt som kostnader/inntekter vil bedre seg ytterligere i forhold til 2017. Bank og bankdrift blir stadig mer påvirket av automatisering, digitalisering og robotisering.

Gjennom 2016 stoppet marginfallet til både privat- og bedriftsmarkedet opp, og i løpet av 2017 så vi en viss bedring i marginer generelt sett. I en svært volumavhengig bransje som vår, vil utviklingen i marginer i markedet ha stor betydning for hvilke økonomiske forbedringer kan klarer å oppnå gjennom året. Det er budsjettet med at bedringen gjennom 2017 også holder seg oppe i 2018.

Banken har hatt betydelig vekst de siste årene, dels basert på en første gangs emittering av egenkapitalbevis i 2015 samt en ny emisjon i 2017, og dels basert på utvikling/utbygging i nærrområdet. I tillegg er det vedtatt at Klæbu kommune skal slå seg sammen med Trondheim kommune. Basert på dette, ser styret for seg en lokal vekst større enn den generelle markedsvekst i mange år fremover. Det er likevel budsjettet med mindre vekst i 2018 enn i 2017, for å holde seg innenfor rammebetingelser gjeldende for vår bransje.

Ved starten av 2018 har banken stor overskuddslikviditet. Det medfører at en betydelig del av den planlagte veksten i 2017 allerede antas å være finansiert. Vekst i likviditet gjennom året forventes primært å bli finansiert med innskuddsvekst og med overføring av lån til EBK i bytte med langsiktig finansiering. Det er forventninger til at misligholdet vil ligge lavt også i 2018 og at tap vil være lave til moderate. Styret forventer at kredittrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko vil være de viktigste risikoene som må overvåkes, som i de foregående år. I tillegg vil det gjennomføres tiltak for å redusere pilar 2-tillegget på egenkapitalkrav ytterligere. Styret har forventninger til at pilar 2-tillegget blir fastsatt i løpet av 2. kvartal 2018.

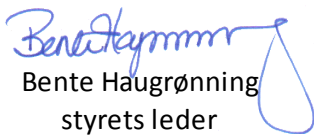
Styret vil fortsette arbeidet med tilpasning til stadig mer kompliserte og krevende regulatoriske rammebetingelser, kombinert med økende behov for utvikling og omstilling av banken. I tillegg gjør økt kompleksitet og mer avanserte forretningsmodeller i seg selv at kravene til risikostyring og

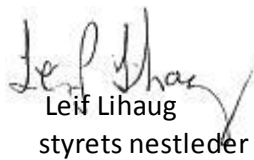
rapportering stadig skjerpes. For 2018 vil arbeidet med å styrke risikostyring og internkontroll fortsette.

Styret vil til slutt rette en spesiell takk til kunder, ansatte, tillitsmenn og andre for god innsats og godt samarbeid i året som har gått.

Klæbu, 31. desember 2017 / 8. februar 2018

Styret for Klæbu Sparebank

Bente Haugrønning
styrets leder

Leif Lihaug
styrets nestleder

Trine Foosnæs
styremedlem

Egil Grendstad
styremedlem

Johan Petter Mæhre
ansattevalgt styremedlem

Bjørn A. Riise
Banksjef

ÅRSREGNSKAP FOR 2017

NØKKELTALL

Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2017	2016
Resultat		
Kostnader i % av inntekter justert for VP	66,3 %	73,2 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	9,7 %	3,3 %
Egenkapitalavkastning*	6,6 %	5,8 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	22,7 %	24,3 %
Innskuddsmargin hittil i år	0,02 %	0,09 %
Utlånsmargin hittil i år	2,53 %	2,27 %
Netto rentemargin hittil i år	1,93 %	1,81 %
Resultat etter skatt i % av FVK	0,65 %	0,6 %
Innskudd og Utlån		
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	30,0 %	32,2 %
Andel lån overført til EBK – kun PM	28,4 %	30,0 %
Innskuddsdekning	76,1 %	86,3 %
<i>* EK-avkastning etter beregnet skatt – Annualisert</i>		
Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2017	2016
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	16,72 %	16,25 %
Kjernekapitaldekning	18,17 %	17,75 %
Kapitaldekning	19,10 %	18,53 %
Leverage ratio	10,18 %	9,29 %
Likviditet		
LCR	374	132
NSFR	151	111
Likviditetsindikator 1	108,82	11,03
Likviditetsindikator 2	113,55	116,66

RESULTAT

<i>Tall i tusen kroner</i>	NOTE	2017	2016
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		658	668
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		90.034	76.507
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		3.967	3.838
Sum renteinntekter og lignende inntekter		94.659	81.013
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		(3)	1
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		19.472	18.461
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		10.726	9.931
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	7	2.420	2.310
Andre rentekostnader og lignende kostnader	8	1.326	1.208
Sum rentekostnader og lignende kostnader		33.941	31.910
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		60.718	49.102
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		2.849	2.955
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		2.849	2.955
Garantiprovisjoner		367	397
Andre gebyr- og provisjonsinntekter		17.732	15.628
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	9	18.099	16.024
Andre gebyr og provisjonskostnader		1.911	2.323
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	9	1.911	2.323
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		335	921
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		1.561	(162)
Netto verdiendring og gev/tap på valuta og finansielle drivater		296	277
Sum netto verdiendring og gev/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	6	2.192	1.036
Driftsinntekter faste eiendommer		559	858
Andre driftsinntekter		1.091	1.200
Sum andre driftsinntekter		1.650	2.059
Netto andre driftsinntekter		22.879	19.751
Sum driftsinntekter		83.597	68.853
Lønn		18.620	17.406
Pensjoner	10	1.873	1.668
Sosiale kostnader		4.334	3.122
Administrasjonskostnader		14.624	13.604
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	11	39.451	35.799
Ordinære avskrivninger		1.563	1.412
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	13	1.563	1.412
Driftskostnader faste eiendommer		796	1.066
Andre driftskostnader		10.278	9.198
Sum andre driftskostnader	14	11.074	10.264
Sum driftskostnader		52.088	47.475
Tap på utlån		4.944	2.625
Sum tap på utlån, garantier m.v.	2	4.944	2.625
Gevinst/tap		9	1.745
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.		9	1.745
Resultat av ordinær drift før skatt		26.574	20.498
Skatt på ordinært resultat	15	6.225	4.626
Resultat for regnskapsåret		20.348	15.872
Overført fra gavefond		-	-
Til disposisjon		20.348	15.872
Overført til/fra sparebankens fond		15.741	13.953
Avsatt til utbytte		3.066	1.818
Overført til/fra gavefond		1.000	100
Overført til utjevningsfond		541	-
Sum overføringer og disponeringer	22	20.348	15.872
Resultat pr. egenkapitalbevis	25	5,15	6,06

EIENDELER

Tall i tusen kroner

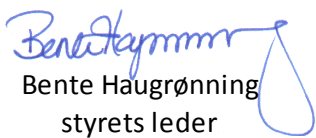
	Noter	2017	2016
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	16	41.181	43.707
Sum netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		74.563	51.561
Kasse-/drifts- og brukskreditter		419.012	417.750
Byggelån		45.132	20.415
Nedbetalingslån		2.324.600	1.982.901
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	2	2.788.744	2.421.065
Individuelle nedskrivninger på utlån	2	(7.028)	(2.672)
Nedskrivninger på grupper av utlån	2	(7.005)	(6.406)
Sum netto utlån og fordringer på kunder		2.774.711	2.411.988
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		48.008	72.937
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		175.221	180.993
Sum sertifikater og obligasjoner	6	223.229	253.931
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		114.581	140.104
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	6	114.581	140.104
Eierinteresser i andre konsernselskaper		6.912	6.912
Sum eierinteresser i konsernselskaper	17, 18	6.912	6.912
Utsatt skattefordel	15	2.452	2.074
Sum immaterielle eiendeler		2.452	2.074
Maskiner, inventar og transportmidler		2.210	2.528
Bygninger og andre faste eiendommer		9.282	9.239
Sum varige driftsmidler	13	11.492	11.766
Andre eiendeler		13.777	1.222
Sum andre eiendeler		13.777	1.222
Opptjente ikke mottatte inntekter		6.808	5.066
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		442	1.843
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser		241	1.809
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		201	34
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		7.250	6.909
SUM EIENDELER		3.270.149	2.930.174

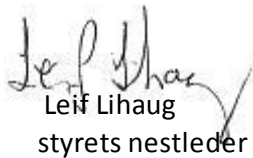
GJELD OG EGENKAPITAL

Tall i tusen kroner	Noter	2017	2016
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		1.820	1.494
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	19	1.820	1.494
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		1.279.530	1.295.751
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		842.105	794.455
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	19	2.121.636	2.090.206
Obligasjonsgjeld		755.000	505.306
Egne ikke-amortiserte obligasjoner		(20.000)	(20.005)
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	20	735.000	485.302
Annen gjeld		19.844	18.527
Sum annen gjeld	21	19.844	18.527
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		6.130	5.161
Pensjonsforpliktelser	10	372	372
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		372	372
Evigvarende ansvarlig lånekapital/fondsobligasjonslån		49.820	50.442
Sum ansvarlig lånekapital	20	49.820	50.442
SUM GJELD		2.934.622	2.651.503
Egenkapitalbevis		70.000	30.000
Beholdning av egne aksjer/grunnfondsbevis		(177)	-
Sum innskutt egenkapital	22	69.823	30.000
Sparebankens fond		259.506	243.765
Gavefond		5.345	4.595
Utjevningsfond		853	312
Sum opptjent egenkapital	22	265.704	248.671
SUM EGENKAPITAL		335.527	278.671
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		3.270.149	2.930.174
Poster utenom balansen			
Garantiansvar	23	18.259	18.554
Garantier til Eika Boligkreditt	23	13.145	26.488
Renteswap avtaler for sikring av utlån til kunder	6	15.000	15.000

Klæbu, 31. desember 2017 / 8. februar 2018

Styret for Klæbu Sparebank

Bente Haugrønning
styrets leder

Leif Lihaug
styrets nestleder

Trine Foosnæs
styremedlem

Egil Grendstad
styremedlem

Johan Petter Mæhre
ansattevalgt styremedlem

Bjørn A. Riise
Banksjef

KONTANTSTRØM

<i>Tall i tusen kroner</i>	2017	2016
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	(367.667)	(338.641)
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	90.034	76.507
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	31.429	449.447
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	(20.798)	(19.669)
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner/innskudd i kredittinstitusjoner	326	1.217
Renteutbetalinger på gjeld til kredittinstitusjoner/renteinnbetalinger på innskudd kredittinstitusjoner	660	668
Endring sertifikat og obligasjoner	30.702	(55.945)
Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	3.967	3.838
Netto provisjonsinnbetalinger	16.188	13.701
Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta	631	1.198
Netto inn-/utbetaling kortsiktige investeringer i verdipapirer	25.000	(79.747)
Utbetalinger til drift	(61.274)	(39.436)
Betalt skatt	(6.603)	(4.814)
Utbetalte gaver	(250)	(100)
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-257.655	8.223
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	(1.289)	(159)
Utbetaling ved kjøp av langsiktig investering i verdipapirer	(4.675)	(10.298)
Innbetaling fra salg av langsiktige investeringer i verdipapirer	6.769	215
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	2.849	2.955
B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	3.654	-7.287
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	249.698	(44.644)
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	(10.726)	(9.931)
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall ansvarlige lån	(622)	622
Renteutbetalinger på ansvarlige lån	(2.420)	(2.310)
Emisjon av egenkapitalbevis	39.823	-
Utbytte til egenkapitalbeviserne	(1.277)	(1.818)
C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	274.477	-58.082
A + B + C Netto endring likvider i perioden	20.477	-57.145
Likviditetsbeholdning 1.1	95.268	152.413
Likviditetsbeholdning 31.12	115.744	95.268
Likvidetsbeholdning spesifisert:		
Konter og fordringer på Sentralbanken	41.181	43.707
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	74.563	51.561
Likviditetsbeholdning	115.744	95.268

Noter

INNHold

Generelle regnskapsprinsipper.....	32
Note 1 Risikostyring.....	35
Note 2 Kredittrisiko.....	36
Note 3 Kapitaldekning.....	41
Note 4 Likviditetsrisiko.....	43
Note 5 Renterisiko.....	44
Note 6 Markedsrisiko.....	44
Note 7 Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital.....	47
Note 8 Avgift til Bankenes Sikringsfond.....	47
Note 9 Provisjonsinntekter og provisjonskostnader.....	48
Note 10 Pensjon.....	48
Note 11 Lønns- og administrasjonskostnader.....	49
Note 12 Lån og ytelser.....	49
Note 13 Varige driftsmidler.....	50
Note 14 Andre driftskostnader.....	50
Note 15 Skatt.....	51
Note 16 Kontanter og innskudd i Norges Bank.....	51
Note 17 Overtatte eiendeler.....	52
Note 18 Eierandeler i datterselskaper.....	52
Note 19 Innskudd fra kunder og gjeld til kredittinstitusjoner.....	52
Note 20 Gjeld opptatt ved utstedelse av obligasjoner inklusiv ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner....	53
Note 21 Spesifikasjon av annen gjeld.....	54
Note 22 Egenkapital.....	54
Note 23 Garantiansvar.....	55
Note 24 Egenkapitalbevis.....	56

GENERELLE REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT

Bankens årsregnskap for 2017 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk. Årsregnskapet gir et rettviseende bilde av bankens resultat og stilling. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Konsolidering

Klæbu Sparebank eier 100 prosent av datterselskapet Agdenes Fyr AS. Det er ikke utarbeidet konsernregnskap siden datterselskapet ikke har betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat. I tillegg driver datterselskapet virksomhet som er vesentlig forskjellig fra virksomheten i Klæbu Sparebank.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemethode. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/–tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

Finansskatt

Finansskatt på lønnsgrunnlaget beregnes i prosent med utgangspunkt i grunnlaget for arbeidsgiveravgift for de finansskattepliktige virksomhetene. Skattesatsen er 5 prosent. Banken er finansskattepliktig.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemethode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene ved etablering av det enkelte utlån og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene.

Boliglån overført til Eika Boligkreditt AS er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til Eika Boligkreditt AS, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for

salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger måneden etter at alle sikkerheter er realisert og det er konstatert at kunden ikke er søkegod.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning. Det nye risikoklassifiseringssystemet er grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvise tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene. Nedskrivninger foretas på person- og næringsengasjement som i overensstemmelse med Finanstilsynets forskrifter er identifisert som tapsutsatte. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på lån til personmarkedet og lån til bedriftsmarkedet.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

OVERTATTE EIENDELER

Overtatte eiendeler beholdes inntil verdien kan realiseres ved salg. Eiendelene blir nedskrevet til antatt salgsverdi. Banken har pr. 31.12.2017 ingen overtatte eiendeler.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Renteinstrumenter utenfor balansen

Resultatet av sikringsforretninger blir bokført parallelt med resultatet av den underliggende balanseposten som forretningen er inngått for. Inntekter og kostnader fra disse avtalene resultatføres netto. Banken har en rentebytteavtale utenom balansen pr. 31.12.2017, som en del av syndikatavtale i kundeforhold. Jfr. Note 6.

Verdipapirer

Bankens beholdning av verdipapirer deles i omløpsmidler og anleggsmidler. Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig).

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler, og er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. For beregning av virkelig verdi benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger fastsettes verdien til kostpris. Det benyttes priser notert i markedet eller antatt salgspris. Bankens pengemarkedsfond oppfyller kravene til markedsbaserte finansielle omløpsmidler i årsregnskapsforskriften for bank, og måles til virkelig verdi.

Aksjer og grunnfondsbevis

Aksjer og grunnfondsbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er kostpris. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Investeringer i datterselskap

Investeringer i datterselskap vurderes etter kostmetoden. Kostmetoden medfører at aksjen balanseføres til kostpris. Utbytte fra datterselskap inntektsføres på det tidspunktet utbyttet er opptjent.

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler

Faste eiendommer og andre varige driftsmidler blir ført i balansen til anskaffelseskost, fratrasket akkumulerte ordinære avskrivninger og eventuelle nedskrivninger.

Ordinære avskrivninger er basert på kostpris og avskrivningene er fordelt lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid. Er virkelige verdi av et driftsmiddel vesentlig lavere enn den bokførte verdi, og verdinedgangen ikke kan forventes å være av forbigående karakter blir det foretatt nedskrivninger til virkelig verdi. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Banken benytter følgende lineære avskrivningssatser:

Bygninger	30 år
Driftsmidler	3–10 år
Kunst	Avskrives ikke
Tomt	Avskrives ikke

Immaterielle eiendeler

Balanseførte immaterielle eiendeler kan gjelde anskaffelse av spesialtilpassede it-systemer og løsninger. Immaterielle eiendeler avskrives lineært over 5 år. Eiendelene nedskrives dersom verdien av forventede økonomiske fordeler er lavere enn balanseført verdi. Utgifter til å reetablere eller opprettholde den økonomiske verdien av it-systemer og løsninger kostnadsføres løpende.

PENSJONSFORPLIKTELSE OG PENSJONSKOSTNAD

Regnskapsføringen av pensjonskostnader følger Norsk Regnskapsstandard for pensjonskostnader. Banken har en innskuddsbasert pensjonsordning. Bankens avtaler tilfredsstiller krav i lov om OTP. Regnskapsmessig behandling av ny AFP-ordning vil likestilles med innskuddsordning og kostnadsføres med årets premieinnbetaling.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel per 31.12.2017 er beregnet med 25 prosent på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt / utsatt skattefordel beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.17.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

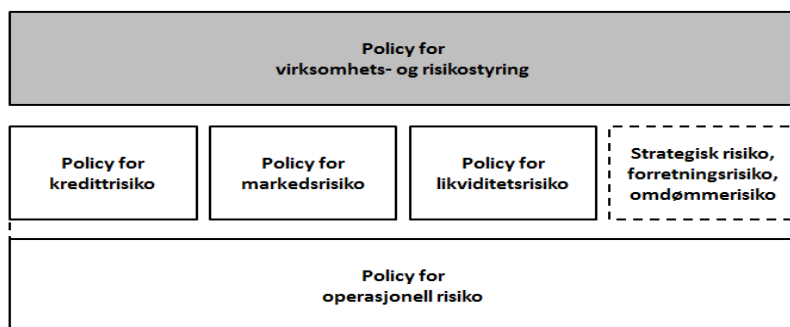
KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

NOTE 1 – RISIKOSTYRING

Organisering

Klæbu Sparebank sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel III-regelverket. Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravsforskriften og internkontrollforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses. Det er utviklet rutiner og instruksjer i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt. Figuren nedenfor viser hvilke risikostrategier bankens styre har vedtatt og forholdet mellom disse:

Banken er eksponert for følgende risikoer; kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko, strategisk- og omdømmerisiko. Risiko vurderes etter en skala med tre nivåer: lav, moderat og høy.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er omhandlet i note 2.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er omhandlet i note 4.

Markedsrisiko

Renterisiko er omhandlet i note 5 og annen markedsrisiko i note 6.

Operasjonell risiko

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer med videre som sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet beredskapsplan innenfor IKT for å håndtere krisesituasjoner.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er risiko for tap eller sviktende inntjening på grunn av feilslåtte strategiske satsninger, herunder vekstambisjoner, inntreden i nye markeder og/eller oppkjøp.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risikoen for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- og/eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger, endret kundeadferd og endret konkurransesituasjon.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter.

NOTE 2 – KREDITTRISIKO

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kredittrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerheters verdi. Kredittrisiko er bankens vesentligste risiko.

Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- fordringer og varelager
- pant i bankinnskudd
- finansiell pant registrert i VPS, aksjer og obligasjoner
- kausjoner

Kredittrisiko styres gjennom bankens kredittstrategi. Det er utarbeidede kreditthåndbøker med policyer og rutiner samt administrativ fullmaktsstruktur for styring av kredittrisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsevne for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer.

RISIKOKLASSIFISERING

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kredittrisiko i bedrifts- og personmarkedsporteføljen. Systemet er basert på en modell som avdekker forventet sannsynlighet for mislighold. Overvåking skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og evt. mislighold. I forbindelse med vurderingen av kvalitet samt migrasjon i bankens utlånsportefølje benyttes et risikoklassifiseringssystem basert på 10 friske risikoklasser og 2 klasser for hhv. misligholdte engasjement og tapsutsatte engasjement. Risikoklassifiseringssystem bidrar til at endringer (migrasjon) på kundenivå vil være synlig på et tidligst mulig tidspunkt. Dette vil også bidra til et godt totalbilde av utviklingen av kvaliteten i bankens utlån. Modellen inneholder ikke vurderinger basert på sikkerhetsverdier og kundens risikoklasse er derfor en sammensetning av eksterne og interne data som gir kunden en sannsynlighetsvurdering av fremtidig mislighold (PD-verdi). Systemet bygger på en sammensetning av data for kundeadfærd (behaviour-modell), samt en modell for innhenting av generisk score.

MAKS KREDITTEKSPONERING – POTENSIELL EKSPONERING PÅ UTLÅN

Maksimal kreditt eksposering består av utlån til kunder, ubenyttede trekkrettigheter samt garantier. Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjoner. Sikkerheter kan for eksempel være fysiske sikkerheter eller garantier. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivninger.

2017	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønnstakere o.l.	1.950.244	199.823	13.295	-	2.163.362
Utlandet	3.220	259	-	-	3.479
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	27.176	6.921	-	-	34.096
Industriproduksjon	12.264	2.060	50	-	14.374
Bygg og anlegg	110.762	23.667	6.152	-	140.581
Varehandel, hotell/restaurant	32.656	3.931	2.107	3.023	35.671
Transport, lagring	8.325	769	3.286	-	12.380
Finans, eiendom, tjenester	599.969	9.075	6.332	-	615.376
Sosial og privat tjenesteyting	44.129	257	182	4.005	40.563
Offentlig forvaltning	-	-	-	-	-
Sum	2.788.744	246.762	31.404	7.028	3.059.882
2016	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønnstakere o.l.	1.642.637	195.285	26.715	-	1.864.637
Utlandet	100	93	-	-	193
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	24.148	7.582	-	-	31.730
Industriproduksjon	17.542	2.045	2.281	-	21.869
Bygg og anlegg	77.227	9.188	5.348	-	91.763
Varehandel, hotell/restaurant	31.410	2.440	3.395	-	37.245
Transport, lagring	7.276	513	3.892	-	11.681
Finans, eiendom, tjenester	577.559	8.450	2.895	-	588.904
Sosial og privat tjenesteyting	43.167	304	516	2.672	41.314
Offentlig forvaltning	-	-	-	-	-
Sum	2.421.065	225.901	45.042	2.672	2.689.336

RISIKOKLASSIFISERING

Personmarkedet 2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	1.567.904	194.406	13.295	-
Middels risiko, klasse 4–7	277.503	4.972	-	-
Høy risiko, klasse 8–10	107.940	704	-	-
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	103	-	-	-
Ikke klassifisert	13	-	-	-
Totalt	1.953.464	200.082	13.295	-

2016

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	1.355.912	192.155	26.715	-
Middels risiko, klasse 4–7	213.767	3.182	-	-
Høy risiko, klasse 8–10	73.039	42	-	-
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	6	-	-	-
Ikke klassifisert	14	-	-	-
Totalt	1.642.738	195.378	26.715	-

Resultatførte renter på lån som er nedskrevet

	2017	2016
Resultatførte renter på lån som er nedskrevet	890	309

Bedriftsmarkedet 2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	150.936	7.758	971	-
Middels risiko, klasse 4–7	451.703	31.561	7.493	-
Høy risiko, klasse 8–10	192.474	7.154	9.568	-
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	40.166	207	77	7.028
Ikke klassifisert	3	-	-	-
Totalt	835.281	46.679	18.109	7.028

2016

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	81.232	8.590	692	-
Middels risiko, klasse 4–7	295.635	8.927	11.357	-
Høy risiko, klasse 8–10	373.833	8.585	4.900	-
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	21.781	182	1.287	2.672
Ikke klassifisert	5.846	4.239	91	-
Totalt	778.328	30.523	18.327	2.672

KONSENTRASJONSRISIKO. UTLÅN FORDELT PÅ SEKTOR OG GEOGRAFI

Dersom enkelte låntagere utgjør en betydelig andel av utlånsporteføljen vil dette medføre høy konsentrasjonsrisiko. Banken er ikke eksponert mot få, store næringskunder, med unntak av 6 større konsoliderte engasjementer (mer enn 10 prosent av ansvarlig kapital). Disse utlånene står for 11 prosent av bankens utlån.

En annen form for konsentrasjonsrisiko er høy eksponering mot enkelte sektorer. Innenfor bedriftsmarkedet er utlån til Næringseiendom den største bransjen. Utlån til næringseiendom er 22 prosent av bankens utlån.

For å sikre diversifisering er det gitt rammer for eksponering i bransjer og store engasjement.

Utlån fordelt på sektor	2017		2016	
	Beløp	%	Beløp	%
Jordbruk, skogbruk, fiske	27.176	1,0 %	24.148	1,0 %
Industriproduksjon	12.264	0,4 %	17.542	0,7 %
Bygg og anlegg	110.762	4,0 %	77.227	3,2 %
Varehandel, hotell/restaurant	32.656	1,2 %	31.410	1,3 %
Transport, lagring	8.325	0,3 %	7.276	0,3 %
Finans, eiendom, tjenester	599.969	21,6 %	577.559	23,9 %
Sosial og privat tjenesteyting	44.129	1,6 %	43.167	1,8 %
Offentlig forvaltning	-	0,0 %	-	0,0 %
Sum næring	835.280	30,1 %	778.328	32,3 %
Personkunder	1.953.464	70,4 %	1.642.737	68,1 %
Brutto utlån	2.788.744		2.421.065	
Individuelle nedskrivninger	-7.028	-0,3 %	-2.672	-0,1 %
Gruppenedskrivninger	-7.005	-0,3 %	-6.406	-0,3 %
Netto utlån til kunder	2.774.711	100,0 %	2.411.988	100,0 %
Utlån formidlet via Eika Boligkreditt (EBK)	773.255		704.554	
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	3.547.966		3.116.542	

Utlån fordelt geografisk	2017		2016	
	Beløp	%	Beløp	%
Trondheim	1.622.642	58,2 %	1.352.998	55,9 %
Klæbu	747.336	26,8 %	773.349	31,9 %
Andre	418.766	15,0 %	294.718	12,2 %
Brutto utlån	2.788.744	100,0 %	2.421.065	100,0 %

ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN

2017	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhetstilsettelser for forfalte lån
Personmarked	45.283	6	-	103	-	45.392	87.322
Bedriftsmarked	65.292	4.598	18.717	-	-	88.607	82.770
Sum	110.575	4.604	18.717	103	-	134.000	170.092

2016	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhetstilsettelser for forfalte lån
Personmarked	41.188	17	4	-	3	41.212	67.839
Bedriftsmarked	20.148	-	-	-	-	20.148	57.809
Sum	61.336	17	4	-	3	61.360	125.648

MISLIGHOLD

Misligholdte lån	2017	2016	2015	2014	2013
Misligholdte lån i alt	18.821	6	10	7	556
Individuelle nedskrivninger	-	-	-	-	-230
Netto misligholdte lån i alt	18.821	6	10	7	326

Fordeling av misligholdte lån	2017	2016	2015
Personmarked	103	6	10
Næringssektor fordelt:			
Jordbruk, skogbruk, fiske	-	-	-
Industriproduksjon	-	-	-
Bygg og anlegg	-	-	-
Varehandel, hotell/restaurant	-	-	-
Transport, lagring	-	-	-
Finans, eiendom, tjenester	18.718	-	-
Sosial og privat tjenesteyting	-	-	-
Offentlig forvaltning	-	-	-
Misligholdte lån i alt	18.821	6	10

TAPSUTSATTE LÅN

Tapsutsatte lån	2017	2016	2015	2014	2013
Øvrige tapsutsatte lån i alt	20.656	5.446	252	4.310	8.382
Individuelle nedskrivninger	-7.028	-2.485	-187	-1.914	-3.880
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	13.628	2.961	65	2.396	4.502

TAP OG NEDSKRIVINGER

Fordeling av øvrige tapsutsatte lån	2017	2016	2015
Personmarked	-	-	-
Næringssektor fordelt:			
Jordbruk, skogbruk, fiske	-	-	-
Industriproduksjon	-	-	-
Bygg og anlegg	-	259	252
Varehandel, hotell/restaurant	15.120	-	-
Transport, lagring	-	-	-
Finans, eiendom, tjenester	-	-	-
Sosial og privat tjenesteyting	5.536	5.187	-
Offentlig forvaltning	-	-	-
Tapsutsatte lån i alt	20.656	5.446	252

Individuelle nedskrivninger på utlån	2017	2016
Individuelle nedskrivninger 01.01.	2.672	187
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-	-
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	1.333	-
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	3.023	2.485
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-	-
Individuelle nedskrivninger 31.12.	7.028	2.672

Individuelle nedskrivninger på utlån – fordelt på person/næring	2017	2016
Personmarked	-	-
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske	-	-
Industriproduksjon	-	-
Bygg og anlegg	-	-
Varehandel, hotell/restaurant	3.023	-
Transport, lagring	-	-
Finans, eiendom, tjenester	-	-
Sosial og privat tjenesteyting	4.005	2.672
Offentlig forvaltning	-	-
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	7.028	2.672
Nedskrivninger på grupper av utlån	2017	2016
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	6.406	6.092
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	599	314
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	7.005	6.406
Tapskostnader utlån/garantier	2017	2016
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	4.356	2.485
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	-	-
Periodens endring i gruppeavsetninger	599	314
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	-	-
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	31	-
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-42	-323
Periodens tapskostnader	4.944	2.625

NOTE 3 – KAPITALDEKNING

Den ansvarlige kapitalen består av ren kjernekapital, annen kjernekapital (hybridkapital) og tilleggskapital (ansvarlig lånekapital). Kravet til kapitaldekning er at den ansvarlige kapital skal minst utgjøre 8 prosent av et nærmere definert beregningsgrunnlag. I tillegg må banken møte bufferkrav slik at minstekravene til ren kjernekapitaldekning er 11,5 prosent og til kapitaldekning 15,0 prosent per 31.12.17.

Bokført verdi av eiendelspostene og omregnet verdi av poster utenom balansen tilordnes en eksponeringskategori og gis en risikovekt etter den antatte kredittrisiko de representerer:

- Fordringer på og fordringer garantert av staten har en risikovekt på 0 prosent.
- Fordringer på kredittforetak som har utstedt obligasjoner med fortrinnsrett har en risikovekt på 10 prosent.
- Fordringer på og fordringer garantert av finansinstitusjoner har en risikovekt på 20 eller 50 prosent avhengig av offentlig rating.
- Saks- og tapsgaranti knyttet til Eika Boligkreditt AS er klassifisert som pantesikkerhet i bolig med 35 prosent risikovekt og 100 prosent konverteringsfaktor.
- Eiendelsposter med risikovekt 35 prosent er lån med pantesikkerhet i bolig innenfor 80 prosent av forsvarlig verdigrunnlag.
- Øvrige eiendeler utover kontanter (0 prosent risikovekt) har risikovekt på 100 prosent.

Kapitaldekning

	2017	2016
Innbetalt aksjekapital/egenkapital/beviskapital	69.823	30.000
Overkursfond	-	-
Sparebankens fond	259.506	243.765
Gavefond	5.345	4.595
Utjevningsfond	853	312
Sum egenkapital	335.528	278.671
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse	-181	-1.357
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-17.986	-19.344
Sum ren kjernekapital	317.361	257.971
Fondsobligasjoner	29.820	30.224
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-2.248	-6.448
Sum kjernekapital	344.933	281.747
Ansvarlig lånekapital	20.000	20.218
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-2.248	-7.818
Sum tilleggskapital	17.752	12.400
Netto ansvarlig kapital	362.684	294.147
	2017	2016
Eksponeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Stater		
Lokal regional myndighet	12.108	18.883
Institusjoner	11.374	20.916
Foretak	208.259	183.342
Pantsikkerhet eiendom	1.352.141	1.093.370
Forfalte engasjementer	28.238	9
Obligasjoner med fortrinnsrett	12.057	9.054
Høyrisiko-engasjementer	1.012	-
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	14.913	10.312
Andeler i verdipapirfond	23.830	16.018
Egenkapitalposisjoner	43.084	37.313
Øvrige engasjementer	56.459	76.725
CVA-tillegg	436	476
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.763.910	1.466.418
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	134.555	121.291
Sum beregningsgrunnlag	1.898.465	1.587.709
Kapitaldekning i %	19,10 %	18,53 %
Kjernekapitaldekning	18,17 %	17,75 %
Ren kjernekapitaldekning i %	16,72 %	16,25 %

NOTE 4 – LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter.

Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt. Låneverdi for bankens deponerte verdipapirer i Norges Bank er 104 millioner kroner og markedsverdien er 109 millioner kroner.

Trekkrettighet med DNB ASA og obligasjons-/sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd.

Banken tilstreber en innskuddsdekning på minimum 75 prosent. Innskuddsdekningen utgjør ved årets utgang 76 prosent.

I likviditetspolicyen er det etablert rammer for bl.a. LCR, innskuddsdekning, fundingforfall m.m. Enkelte rammer som for eksempel LCR og innskuddsdekning blir rapportert til styret hver måned, mens andre rammer blir rapportert til styret hvert kvartal.

Banken har også en egen modell for stresstesting av likviditet. Denne modellen tar for seg tre scenarier hvor banken estimerer hvordan likviditetsbehovet blir frem i tid.

Banken hadde LCR på 374 prosent per 31.12.2017. Lovkravet var 80 prosent.

Likviditetsindikator 1 (over 1 år) var 108,8 pr. 31.12.2017, mens likviditetsindikator 2 (over 1 måned) var 113,6 på samme tidspunkt.

Restløpetid for hovedpostene i balansen

I tabellen nedenfor er kasse-/driftskreditt tatt med under kolonne 3–12 mnd.

Restnedbetalingstid på eiendels- og gjeldsposter EIENDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	41.181	41.181
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	-	-	74.563	74.563
Utlån til kunder	483.121	6.957	218.550	509.935	1.570.183	-14.033	2.774.713
Obligasjoner/sertifik.	10.001	19.999	40.026	153.203	-	-	223.229
Aksjer	-	-	-	-	-	121.493	121.493
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	34.972	34.972
Sum eiendeler	493.122	26.956	258.576	663.138	1.570.183	258.175	3.270.150

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	-	-	-	-	1.820	1.820
Innskudd fra kunder	-	184.856	1.029	-	-	1.935.751	2.121.636
Obligasjonsgjeld	-	80.000	55.000	600.000	-	-	735.000
Fondsobligasjoner	-	-	-	-	29.820	-	29.820
Ansvarlig lån	-	-	-	-	20.000	-	20.000
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	26.887	26.887
Egenkapital	-	-	-	-	-	334.986	334.986
Sum gjeld og egenkapital	-	264.856	56.029	600.000	49.820	2.299.444	3.270.149

NOTE 5 – RENTERISIKO

Renterisiko oppstår som følge av at bankens utlåns- og innlånsvirksomhet ikke har sammenfallende rentebinding. Dette betyr at når markedsrenten endrer seg, kan banken først foreta renteendringer på sine balanseposter med utgangspunkt i regelverk og avtaler. En endring i markedsrenten vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet.

Klæbu Sparebanks maksimale ramme for renterisiko er fastsatt til 3 millioner kroner. Ved årets slutt utgjorde bankens renterisiko 0,9 millioner kroner. Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor fastsatte rammer.

Tid fram til renteregulering for bankens eiendeler og forpliktelser fremgår av tabellen nedenfor.

Renteendringstidspunkt for eiendels- og gjeldsposter

EIENDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	41.181	41.181
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	-	-	74.563	74.563
Utlån til kunder	-	423.112	-	-	-	2.351.599	2.774.711
Obligasjoner/sertifik.	79.821	135.408	8.000	-	-	-	223.229
Aksjer	-	-	-	-	-	121.493	121.493
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	34.972	34.972
Sum eiendeler	79.821	558.520	8.000	-	-	2.623.808	3.270.149

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	-	-	-	-	1.820	1.820
Innskudd fra kunder	-	893	-	-	-	2.120.743	2.121.636
Obligasjonsgjeld	100.000	635.000	-	-	-	-	735.000
Fondsobligasjoner	-	29.820	-	-	-	-	29.820
Ansvarlig lån	-	20.000	-	-	-	-	20.000
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	26.887	26.887
Egenkapital	-	-	-	-	-	334.986	334.986
Sum gjeld og egenkapital	100.000	685.713	-	-	-	2.484.436	3.270.149

NOTE 6 – MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markedsbenchmark (NIBOR flytende pengemarkedsrente) som følge av endringer i markedsrenter, og i fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Priserisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket av spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Bankens samlede markedsrisiko vurderes basert på stressscenarier utarbeidet i tråd med anbefalinger fra Finanstilsynet og Baselkomiteen.

Banken benytter finansielle derivater i form av rentebytteavtaler (renteswapper) som sikringsinstrument. Formålet med bruk av rentebytteavtaler er å sikre fremtidige rentevilkår.

Strategiske plasseringer i anleggsaksjer er ikke en del av priserisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko. Banken har ikke investert i ansvarlig lån i andre foretak. Banken har ingen vesentlig valutaeksponering per 31.12.2017.

Banken er også eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser.

Banken har 20,6 millioner kroner i fastrenteutlån med vektet gjennomsnittlig rentebindingstid på 7,2 år. Fastrenteutlån utgjør 0,7 prosent av utlånsmassen.

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

Banken skal ha en moderat risikotoleranse. Instrumentene skal først og fremst sikre at banken har en tilfredsstillende likviditetsbeholdning av lett omsettelige verdipapirer (LCR-kvalitet). Banken ønsker i noen grad å ta markedsrisiko for å øke avkastningen ut over det som følger av denne likviditetsforvaltningen. Det er etablert interne retningslinjer for investeringer i sertifikater og obligasjoner, og i forhold til disse skal det vektlegges god spredning på utstedere, og det er bestemt maksimum eksponering pr. utsteder. Alle obligasjonene er regulert i forhold til 3 mnd. NIBOR, og følgelig blir renterisikoen lav.

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	Nominell verdi	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Utstedt av det offentlige				
Lokale og regionale myndigheter				
Børsnoterte	10.000	10.008	10.008	10.014
Ikke børsnoterte	38.000	38.001	38.000	38.002
Sum utstedt av det offentlige	48.000	48.009	48.008	48.016
Utstedt av andre				
Stater og statsgaranterte				
Børsnoterte	-	-	-	-
Ikke børsnoterte	15.000	15.806	15.740	15.740
Institusjoner				
Børsnoterte	-	-	-	-
Ikke børsnoterte	39.000	39.117	39.052	39.160
Obligasjoner med fortrinnsrett				
Børsnoterte	83.000	83.604	83.430	83.644
Ikke børsnoterte	37.000	36.999	36.999	37.143
Sum utstedt av andre	174.000	175.526	175.221	175.687
Sum sertifikater og obligasjoner	222.000	223.535	223.229	223.703

Avkastningen på obligasjonsporteføljen i 2017 var 1,68 prosent og fremkommer som avkastning i 2017 fordelt på årets gjennomsnittlige beholdning.

AKSJER

Omløp	Org.nr	Navn	Antall aksjer	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Ikke børsnotert						
	937.894.805	Kvinesdal Sparebank	8.472	847	771	985
	937.896.581	Hjelmeland Spb.	11.200	1.232	1.112	1.774
Sum ikke børsnotert			19.672	2.079	1.883	2.759
Sum omløpsaksjer			19.672	2.079	1.883	2.759

Anlegg			Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Ikke børsnotert						
	885.621.252	Eika Boligkreditt	9.890.239	41.724	41.724	41.116
	913.851.080	BANKID Norge AS	65	103	103	177
	916.148.690	Spama AS	50	5	5	5
	979.319.568	Eika Gruppen AS	128.687	5.988	5.988	15.764
	979.391.285	Eiendomskreditt AS	22.510	2.302	2.302	2.269
		SDC AF 1993 H. A	2.399	1.071	1.071	1.186
	980.799.891	Byneset Golsenter AS	5	50	-	140
		Visa-C	332	149	149	311
		Visa-A	142	64	64	133
	991.446.508	Factoring Finans AS	37	1.480	1.480	1.480
	990.029.032	North Bridge Pro	8.083	351	351	351
	986.918.930	Kredittforeningen for Sparebanker	920	948	948	948
	988.701.300	Aberdeen Eiendom	46.049	1.041	-	-
	936.600.565	Conoptica AS	1.488	-	112	112
	988.106.836	Klæbu Næringslag	250	25	25	25
	992.073.861	North Bridge	8.083	391	323	323
	913.124.790	Trondheim Aktiv Eiendomsmegling	100	1.000	1.000	1.000
	813.300.532	Trøndelag Eiendom	18.750	300	300	300
Sum ikke børsnoterte			10.128.189	56.993	55.946	65.640
Sum anleggsaksjer			10.128.189	56.993	55.946	65.640

Rente og aksjefond			Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Børsnotert						
	988.504.556	Pareto Global Corporate Bond	46.673	5.000	5.216	5.216
	997.642.589	Holberg Kreditt	89.450	10.000	10.383	10.383
	983.900.232	Pluss Likviditet II	25.139	25.481	25.481	25.652
	975.973.301	Pluss Likviditet	15.583	15.673	15.673	15.757
Sum børsnotert			176.845	56.153	56.753	57.008
Sum rente og aksjefond			176.845	56.153	56.753	57.008
Sum verdipapirer med variabel avkastning			10.324.706	115.225	114.582	125.407

Endringer i 2017	Anleggsaksjer
Inngående balanse	58.129
Tilgang 2017	4.675
Avgang 2017	-6.769
Nedskrivning	-89
Utgående balanse	55.946

NETTO GEVINST/–TAP PÅ VALUTA OG VERDIPAPIRER SOM ER OMLØPSMIDLER

Netto gevinst/–tap på valuta og verdipapirer	2017	2016
Netto gevinst/–tap obligasjoner	335	921
Netto gevinst/–tap aksjer og andeler	1.561	-162
Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta	296	277
Sum netto gevinst/–tap på valuta og verdipapirer	2.192	1.036

FINANSIELLE DERIVATER

Beløp på kontrakt tilsvarer det referansebeløp (hovedstol) som er avtalt i bytteavtalen, og som er grunnlag for beregning av rente og avkastning. Rentebytteavtalen medfører en avtale om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over en avtalt periode. Det foreligger ingen avtaler om motregning av rentebytteavtaler.

Rentebytteavtaler utenom balansen		Beløp	Beløp	Verdi
Sikringsportefølje/Instrument	Løpetid (år)	31.12.2017	Snitt 2017	31.12.2017
Renteswap avtaler for sikring av utlån til kunder*	2016–2026	15.000	15.000	634
Samlet portefølje		15.000	15.000	634

* Renteswapavtalen er en del av syndikatavtale i et kundeforhold. Klæbu Sparebank er syndikatleder.

Beløpet viser Klæbu Sparebank sin andel av syndikatbeløpet.

NOTE 7 – RENTER OG LIGNENDE KOSTNADER PÅ ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

	2017	2016
Ansvarlig lånekapital	840	685
Fondsobligasjoner	1.580	1.625
Sum renter ol. kostnader på ansvarlig lånekapital	2.420	2.310

Betingelsene til den ansvarlige kapitalen per 31.12.17 er spesifisert i note 20.

NOTE 8 – ANDRE RENTEKOSTNADER

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv. av finansinstitusjoner pålegger alle banker å være medlem av Bankenes sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap inntil 2 millioner kroner som en innskyter har på innskudd i en bank. Med innskudd menes enhver creditsaldo i banken i henhold til konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person.

Innbetaling til Bankenes sikringsfond er beregnet på bakgrunn av et gjennomsnitt av innskudd og beregningsgrunnlaget for kapitaldekning ved utløpet av tredje og fjerde kvartal i kalenderåret før innbetalingsåret og første og andre kvartal i innbetalingsåret. I tillegg benyttes kjernekapitaldekning ved foregående årsskifte.

	2017	2016
Avgift til Sikringsfondet	1.326	1.208
Sum andre rentekostnader	1.326	1.208

NOTE 9 – PROVISJONSINNTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

Provisjonsinntekter	2017	2016
Garantiprovisjon	367	397
Formidlingsprovisjon	696	685
Betalingsformidling	5.463	5.364
Verdipapirforvaltning og -omsetning	1.925	1.344
Provisjon Eika Boligkreditt	3.842	2.968
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	4.232	4.255
Andre provisjons- og gebyrinntekter	1.574	1.011
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	18.099	16.024

Provisjonskostnader	2017	2016
Transaksjonsavgifter og lignende	1.741	1.940
Betalingsformidling, interbankgebyrer	105	119
Andre provisjonskostnader	65	264
Sum provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester	1.911	2.323

NOTE 10 – PENSJON

Per 01.12.14 endret banken pensjonsordning til innskuddsbasert pensjon. Samtlige av bankens ansatte er på ny ordning, med unntak av en langtidssykemeldt som er på den ytelsesbaserte pensjonsordningen.

Avtalefestet førtidspensjonsordning som dekkes over drift (usikrede ytelser)

Forpliktelser knyttet til avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP) er en usikret ytelser. Ordningen innebærer at ansatte kan gå av med førtidspensjon fra fylte 62 år. Banken skal dekke hele pensjonen frem til pensjonisten fyller 64 år. Deretter gis det et statlig tilskudd som utgjør 40 prosent av folketrygddelen av pensjonen. Basert på historikk og intern kartlegging, har banken vurdert uttakshyppigheten av AFP til mellom 0 og 8 prosent.

Banken deltar også i en AFP-ordning som er en ytelsesbasert flerforetaksordning. Siden det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon for måling av ordningen og et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering av de enkelte komponentene mellom de deltakende foretak i ordningen, innregnes ordningen som innskuddsordning, dvs ingen balanseført forpliktelse.

	2017	2016
Kollektiv pensjonsordning (sikret ordning)		
Virkelig verdi premie- og reservefond	241	1.809
Periodens netto pensjonskostnad / (inntekt)	241	1.809
Netto beløp i regnskapsført i balanseregnskapet inkl. arbeidsgiveravgift (AGA)	2017	2016
Nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelser	160	160
Arbeidsgiveravgift	23	23
Netto pensjonsforpliktelse	-183	-183
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-189	-189
Netto balanseført pensjonsforpliktelse inkl. aga	-372	-372
Totale pensjonsmidler i balansen	-131	1.437
Egenandel AFP	292	286
Ytelsesbasert pensjon – kostnadsført premie	25	
Innskuddsbasert ordning	1.556	1.382
Sum pensjonskostnader	1.873	1.668

NOTE 11 – LØNNS- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2017	2016
Lønn til ansatte	18.032	16.837
Honorar til styre og tillitsmenn	588	569
Pensjoner	1.873	1.668
Arbeidsgiveravgift	3.736	2.610
Kurs, velferd, øvrige personalutgifter	597	512
EDB-kostnader	6.681	5.578
Markedsføring	1.673	1.616
Reiser, opplæring etc	810	735
Rekvista	151	242
Honorarer eksterne tjenester	4.869	5.020
Telefon, porto	441	413
Sum Lønn og generelle administrasjonskostnader	39.451	35.800
Antall årsverk pr 31.12.	23,5	24,6
Gjennomsnittlig antall årsverk i året	23,3	24,3

NOTE 12 – LÅN OG YTELSE

	Lønn og honorarer	Pensjonsordning	Annen godtgjørelse	Sum	Lån
Ledende ansatte					
Bjørn Riise, banksjef	1.609	162	31	1.640	1.640
Bård Einar Brenne, kredittsjef	1.218	162	30	1.248	1.406
Mariann Krogstad Bjørgen, leder forretningsstøtte	729	77	28	757	1.499
Torleif Lia, controller/risk manager	993	123	27	1.020	1.303
Sum ledende ansatte	4.549	524	116	4.665	5.848
Styre					
Bente Haugrønning, styrets leder	114	-	-	114	682
Leif Lihaug, styrets nestleder	61	-	-	61	775
Øvrige styremedlemmer	300	-	-	-	3.774
Samlede ytelser og lån til styret	475	-	-	175	5.231
Forstanderskap					
Medlemmer og varamedlemmer	114	-	-	114	11.326
Samlede ytelser og lån til forstanderskapet	114	-	-	114	11.326

Det er ikke avtalt sluttvederlag for banksjef, ledende ansatte eller medlemmer av styret. Det er ikke utbetalt bonus til banksjef eller medlemmer av styret. Det foreligger ingen avtale om bonusutbetaling. Banksjefen inngår i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Ansatte og banksjef kan som en del av ansettelsesavtalen få lån på gunstige vilkår gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Denne fordelingen er skattepliktig, ut fra normalrentesats som fastsettes av skattemyndighetene. I bankens inntekter er kun tatt inn de faktiske inntekter. Ut fra retningslinjene subsidierer banken utlån til sine ansatte, som i 2017 utgjorde 349.063 kroner. Beregningen tar utgangspunkt i differansen mellom normalrentesats og ansattes rentevilkår.

Lån / kreditter til styrets medlemmer og medlemmer av kontrollkomiteen og forstanderskapet er gitt på ordinære kundevilkår. Det er ikke stilt garantier for tillits- og tjenestemenn.

NOTE 13 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Bygninger	Driftsmidler	Kunst	Tomt	Sum
Kostpris 01.01.2017	25.883	16.766	1.293	374	44.316
Tilgang	-	1.287	-	-	1.287
Avgang	-	-	-	-	-
Kostpris 31.12.2017	25.883	18.053	1.293	374	45.603
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2017	17.018	15.530	-	-	32.548
Tilbakeførte avskrivninger på utrangerte driftsmidler	-	-	-	-	-
Ordinære avskrivninger	1.191	372	-	-	1.563
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2017	18.209	15.902	-	-	34.111
Bokført verdi 31.12.2017	7.674	2.151	1.293	374	11.492

			Herav utleid	Balanseført
Fast eiendom	Eiendomstype	Areal m²	areale m²	verdi 31.12
	Kontorlokale	2.058	660	7.674
Sum				7.674

Leie av kontorlokale	Eiendomstype	Utløper	areal	Leiekostnad
	Kontorlokale	30.09.2026	287	933
Sum				933

NOTE 14 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2017	2016
Andre driftskostnader		
Driftskostnader fast eiendom	796	1.066
Honorar ekstern revisor	798	409
Leie av lokaler	933	1.280
Andre kostnader leide lokaler	331	276
Maskiner, inventar og transportmidler	18	132
Eksterne tjenester	831	17
Forsikringer	233	333
Kostnader Eika Gruppen AS	5.479	4.999
Ordinære tap	57	-
Andre driftskostnader	1.597	1.750
Sum andre driftskostnader	11.074	10.264

Spesifikasjon av revisjonshonorar:

Lovpålagt revisjon	620	253
Attestasjon	132	64
Skatterådgivning	-	-
Andre tjenester utenfor revisjon	122	93
Sum revisjonshonorar inkl. mva	875	410

NOTE 15 – SKATT

Skattekostnaden består av:

- Betalbar skatt: 25 prosent av skattepliktig inntekt samt 0,15 prosent formuesskatt
- Utsatt skatt/utsatt skattefordel: Knyttes til periodisering av skatt på inntekts- og kostnadsposter hvordan regnskapsmessige periodiseringen avviker fra den skattemessige

Andre skattebegrep:

- Resultatforskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige resultat deles i:
- Permanente forskjeller: Ikke fradragberettigede kostnader, skattefrie inntekter
- Midlertidige forskjeller: Forskjeller mellom regnskap og skattemessige periodiseringer som skal reverseres i senere perioder fordi det er det samme beløp som samlet skal komme til fradrag eller som skal inntektsføres over tid.

	2017	2016	
Beregning av betalbar skatt			
Resultat før skattekostnad	26.574	20.498	
Permanente forskjeller	-3.402	-4.028	
Endring midlertidige forskjeller	1.511	752	
Skattepliktig inntekt, grunnlag betalbar skatt	24.683	17.221	
Betalbar skatt på årets resultat, 25 %	6.171	4.306	
Skattekostnad	2017	2016	
Betalbar inntektsskatt for året	6.171	4.306	
Endring utsatt skatt	-378	-188	
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	2	60	
Formuesskatt	430	448	
Sum skattekostnad	6.225	4.626	
Betalbar skatt fremkommer som følger:			
Formuesskatt	430	448	
Inntektsskatt	6.171	4.306	
Sum betalbar skatt	6.601	4.754	
Oversikt over midlertidige forskjeller	Endring	2017	2016
Varige driftsmidler	-480	-9.289	-8.809
Over- / underfinansiert pensjonsforpliktelse	-1.568	-130	1.438
Gevinst og tapskonto	21	-85	-106
Obligasjoner og andre verdipapirer	516	-305	-821
Grunnlag utsatt skatt+ /utsatt skattefordel-	-1.511	-9.809	-8.298
Bokført utsatt skattefordel (-) /utsatt skatt (+)	-378	-2.452	-2.075
Endring i skattesats			
Sum bokført utsatt skattefordel	-2.452	-2.075	
Avstemming fra nominell til faktisk skattesats	2017		
25% skatt av resultat før skatt	6.644		
25% skatt av permanente forskjeller	-851		
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	2		
Formuesskatt	430		
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap	6.225		

NOTE 16 – KONTANTER OG INNSKUDD I NORGES BANK

	2017	2016
Kontanter og fordringer på sentralbanker		
Kontanter i norske kroner	13.408	15.730
Kontanter i utenlandske valutasorter	592	810
Innskudd i Norges Bank	27.181	27.167
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	41.181	43.707

NOTE 17 – OVERTATTE EIENDELER

Banken har ingen overtatte eiendeler pr. 31.12.2017, heller ikke pr. 31.12.2016.

NOTE 18 – EIERANDELER I DATTERSELSKAPER

Selskapets navn	Kontor- kommune	Selskaps- kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Total EK 2016	Resultat 2016	Bokført Verdi
Agdenes Fyr AS	Klæbu	200.000	2.000	100 %	1.332	-477	6.912

Banken har avgitt lån til Agdenes Fyr AS. Pr 31.12.2017 er lånet på 8,99 millioner kroner.

Det er ikke utarbeidet konsernregnskap siden datterselskapet ikke har betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat. I tillegg driver datterselskapet virksomhet som er vesentlig forskjellig fra virksomheten i Klæbu Sparebank.

NOTE 19 – INNSKUDD FRA KUNDER OG GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

Innskudd fra kunder	2017 Beløp	%	2016 Beløp	%
Lønnstakere og lignende	1.336.436	63,0 %	1.281.354	61,3 %
Utlandet		0,0 %		0,0 %
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	37.739	1,8 %	37.786	1,8 %
Industriproduksjon	33.242	1,6 %	26.610	1,3 %
Bygg og anlegg	58.525	2,8 %	56.750	2,7 %
Varehandel, hotell/restaurant	22.091	1,0 %	33.249	1,6 %
Transport, lagring	36.882	1,7 %	42.166	2,0 %
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	395.796	18,7 %	410.574	19,6 %
Sosial og privat tjenesteyting	199.907	9,4 %	176.212	8,4 %
Offentlig forvaltning	1.016	0,0 %	25.505	1,2 %
Sum innskudd	2.121.636	100,00 %	2.090.207	100,00 %

Innskudd	2017 Beløp	%	2016 Beløp	%
Trondheim	986.316	46,5 %	1.032.029	49,4 %
Klæbu	675.353	31,8 %	703.701	33,7 %
Andre	459.967	21,7 %	354.477	17,0 %
Sum innskudd	2.121.636	100,00 %	2.090.207	100,00 %

GJELD OG GJENNOMSNIITTLIG RENTE

Gjeld og gjennomsnittlig rente 31.12.	2017		2016	
	Beløp	%	Beløp	%
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	1.820		1.494	
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	-		-	
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	1.820	0,01 %	1.494	0,02 %
Innskudd fra og gjeld til kunder				
Uten avtalt løpetid	1.279.530		1.295.751	
Med avtalt løpetid	842.105		794.455	
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	2.121.636	0,89 %	2.090.206	0,98 %

Den gjennomsnittlige effektive renten fremkommer som avkastning gjennom året fordelt på gjennomsnittlig beholdning.

NOTE 20 – GJELD OPPTATT VED UTSTEDELSE AV OBLIGASJONER INKLUSIV ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONER

Utestående pr 31.12.2017		Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført Verdi	Tilbakekjøpt	Nominell rente
Lånetype/ISIN							
Obligasjonslån							
	NO0010686652	26.08.2013	24.08.2018	75.000	55.000	20.000	1,81 %
	NO0010724669	25.11.2014	25.11.2019	100.000	100.000		1,63 %
	NO0010737273	02.06.2015	02.06.2020	100.000	100.000		1,55 %
	NO0010744345	02.09.2015	02.02.2018	80.000	80.000		1,45 %
	NO0010782287	18.01.2017	18.01.2021	100.000	100.000		1,84 %
	NO0010791676	09.05.2017	09.11.2021	100.000	100.000		1,69 %
	NO0010809247	31.10.2017	31.10.2022	100.000	100.000		1,80 %
	NO0010811383	27.11.2017	27.05.2022	100.000	100.000		1,70 %
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				755.000	735.000	20.000	1,68 %
Fondsobligasjon							
	NO0010699945	27.12.2013	28.12.2099	30.000	29.820	-	5,08 %
				30.000	29.820	-	5,08 %
Ansvarlig lån							
	NO0010754237	16.12.2015	16.12.2025	20.000	20.000	-	4,03 %
				20.000	20.000		4,03 %

NOTE 21 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD

	2017	2016
Annen gjeld		
Bankremisser	745	190
Betalingsformidling	5.045	4.899
Skylidige offentlige avgifter	241	135
Betalbar skatt	6.603	4.754
Skattetrekk	1.459	-
Leverandørgjeld	83	837
Avsatt utbytte	3.066	1.818
Annen gjeld ellers	2.602	5.894
Sum annen gjeld	19.844	18.527

NOTE 22 – EGENKAPITAL

	Innskutt egenkapital	Spb. fond	Gavefond	Utjevn.fond	Egenkapital
Egenkapital 01.01.2017	30.000	243.765	4.595	312	278.671
Egenkapitalbevis	39.823	-	-	-	39.823
Utbetalte gaver	-	-	-250	-	-250
Overført til utjevningsfond	-	-	-	541	541
Årsoppgjørdisposisjoner	-	15.742	1.000	-	16.742
Egenkapital 31.12.2017	69.823	259.506	5.345	853	335.527

	2017	2016
Overført fra Gavefond	1.000	100
Overført til Utjevningsfond	541	-
Overført til Sparebankens fond	15.742	13.953
Overført til utbytte	3.066	1.818
Sum	20.349	15.871

NOTE 23 – GARANTIANSVAR

Banken stiller garanti for lån som kundene har i Eika Boligkreditt AS (EBK). EBK har som kriterium at lånet er innenfor 60 prosent av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.17 lån for 773 millioner kroner hos EBK.

Garantibeløpet overfor EBK består av:

1. Tapsgaranti: Den samlede tapsgaranti er begrenset til 1 prosent av bankens utlånsportefølje i EBK, minimum 5 millioner kroner eller 100 prosent av låneporteføljen hvis den er lavere enn 5 millioner kroner. Banken plikter å dekke 80 prosent av konstaterte tap på lån i portefølje formidlet til EBK, og EBK kan motregne overskytende del på 20 prosent i ubetalte provisjoner til alle eierbanker, proratarisk fordelt ut fra den enkelte banks andel av utlånsporteføljen på det tidspunkt tapet konstateres, i en periode på inntil 12 måneder fra tap konstateres
2. Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostrategi krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 prosent av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBK's overskuddslikviditet være minst 6 prosent av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene. Pr. 31.12.2016 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til 0.

	2017	2016
Garantiansvar		
Betalingsgarantier	8.134	10.293
Kontraktsgarantier	10.125	8.261
Andre garantier	-	-
Samlet garantiansvar ovenfor kunder	18.259	18.554
Garanti ovenfor Eika Boligkreditt	13.145	26.488
Sum garantiansvar	31.404	45.042

Garanti til Bankenes Sikringsfond	-	-

	2017	2016
Garantier til Eika Boligkreditt AS		
Total andel av garantiramme		
Saksgaranti	5.412	19.442
Tapsgaranti	7.733	7.046
Samlet garantiansvar ovenfor Eika Boligkreditt AS	13.145	26.488

	2017		2016	
Garantier fordelt geografisk	Beløp	%	Beløp	%
Trondheim	8.036	25,6 %	9.194	20,4 %
Klæbu	22.860	72,8 %	34.798	77,3 %
Andre	508	1,6 %	1.050	2,3 %
Sum garantier	31.404	100,00 %	45.042	100,00 %

Alle lån i EBK ligger innenfor 60 prosent av forsvarlig verdigrunnlag, altså i godt sikrede boliglån. Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset.

Siden lån formidlet til EBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav misligholdssannsynlighet samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 prosent mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre 7,7 millioner kroner.

Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål.

NOTE 24 – EGENKAPITALBEVIS

Nøkkeltall egenkapitalbevis	2017	2016
Eierbrøk	20,98 %	10,88 %
Resultat per EK bevis	5,15	6,06
Bokført EK per EK bevis	101	101
Utbytte per EK bevis	4,38	6,06
20 største egenkapitalbevis elere	Antall EK-bevis	Eierandel
A. R. Holding AS	70.000	10,0 %
Berit Wullum	33.947	4,8 %
Per Wullum	33.947	4,8 %
Pento Holding AS	31.900	4,6 %
Ole Dragsten Invest AS	28.486	4,1 %
Shelter AS	26.700	3,8 %
J. S. Holding AS	24.324	3,5 %
Forset Grus AS	21.900	3,1 %
Knut Ulseth	21.900	3,1 %
Arne-Julius Maske	20.968	3,0 %
Office ADB AS	20.686	3,0 %
Lars Høyem	17.266	2,5 %
Ingeniørfirmaet Roffu AS	15.000	2,1 %
E. Aarnes Holding AS	9.800	1,4 %
Heimdal Granitt og Betong AS	9.800	1,4 %
Løvåstomta Invest AS	9.800	1,4 %
Vier AS	9.515	1,4 %
Trond Erik Hofstad	9.514	1,4 %
Marit Øvreid	9.513	1,4 %
Rune Wangen	9.500	1,4 %
Sum 20 største elere	434.466	62,1 %
Øvrige	265.534	37,9 %
Sum totalt	700.000	100,0 %

Egenkapitalbevis ledende ansatte og styrende organer inkludert nærstående	Antall EK-bevis
Ledende ansatte	
Bjørn Riise, banksjef	1.334
Bård Einar Brenne, kredittsjef	1.866
Mariann Krogstad Bjørgen	-
Torleif Lia, controller/risk manager	800
Sum ledende ansatte	4.000

Styre inkludert nærstående	
Bente Haugrønning, leder	200
Leif Lihaug, nestleder	1.300
Trine Foosnæs	-
Egil Grendstad	500
Torill Eidhammer Sjøbakk	1.800
Johan Petter Mæhre, ansattevalgt	-
Sum styre	3.800

Forstanderskap inkludert nærstående	
Sjøbakk Marit	500
Bye Finn Harald	500
Paasche Bjørn Erik	833
Forseth Gunn-Kristin	-
Solem Leif Reidar	-
Brøttem Claus A	800
Roan Olav	-
Bjønnes Paal Christian	-
Naalsund Grethe	4.100
Løvaas Per	31.900
Haugum Ole Arild	21.900
Wullum Berit	67.894
Asbjørn T. Braa	-
Eirik Ulseth	500
Johnsen Turi G.	500
Elisabeth Gisvold	1.000
Sum forstanderskap inkludert nærstående	130.427

Revisjonsberetning

KPMG AS
Sjøgangen 6
7010 Trondheim

Telephone +47 04063
Fax +47 73 80 21 20
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til forstanderskapet i Klæbu Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Klæbu Sparebanks årsregnskap som viser et overskudd på MNOK 20,348. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity

Statisk autoriserte revisorer - medlemmer av Det norske Regnskapsforbund

Offices in

Oslo	Elvrum	Mol i Rana	Stord
Ålesund	Trondheim	Mo i Rana	Strøme
Ålesund	Trondheim	Mo i Rana	Strøme
Bergen	Haugesund	Sandness	Trondheim
Bodo	Kronvik	Sandness	Trondheim
Drammen	Kragerø	Stavanger	Ålesund

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Trondheim, 12. februar 2018
KPMG AS

Yngve Olsen
Statsautorisert revisor